

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๐/๒๕๕๔

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริง

ขั้นตอนการพิจารณา

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยและส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ และ ๒ เมษายน ๒๕๕๔ พร้อมทั้งยื่นพยาน หลักฐานประกอบ

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องให้ผู้ร้องทราบและแจ้งให้คุณหญิง ปรีชา เกษมสันต์ ณ อยุธยา กรรมการ ป.ป.ช. ทราบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับ คุณหญิงปรีชา ฯ กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด และกรรมการและผู้ทำบัญชีของ บริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด

คุณหญิงปรีชา ฯ ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงกรณีผู้ถูกร้องกล่าวอ้างถึง

นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม กรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงกรณีผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่าผู้แถลงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นแกนนำ ของพรรคการเมืองคู่แข่งพรรคไทยรักไทยและมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องมาก่อน

นายโอภาส อรุณินท์ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำแถลงต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งแจ้งกรณีให้ผู้ถูกร้องกล่าวถึงผู้แถลงว่าปฏิบัติไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม และเลือกปฏิบัติ

ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณา ในวันที่ ๓ , ๔ และ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๔ วันที่ ๔, ๒๒, ๒๕ และ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กรณีแถลงนำพยานมาเบิกความ ยื่นเอกสารและพยาน หลักฐานประกอบการพิจารณา โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานนำพยานขึ้นเบิกความ ให้ผู้กรณีซักค้านและให้ ฝ่ายที่อ้างพยานถามตงได้

ผู้ร้องมอบอำนาจให้นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะเจ้าหน้าที่ มาแถลงต่อศาล

ผู้ถูกร้องมอบอำนาจให้ทนายความผู้รับมอบอำนาจรวม ๖ คน มาแถลงต่อศาลและนำพยาน บุคคล เอกสารและหลักฐานเข้าสืบในชั้นพิจารณาดังนี้

๑) อ้างขอพยานบุคคลเข้าสืบรวม ๒๐ คน แต่ในวันนัดพิจารณานำพยานมาเบิกความเพียง ๑ คน คือ นายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. และส่งคำให้การเป็นหนังสือของพยานรวม ๑๐ คน คือผู้ถูกร้อง คู่สมรสของผู้ถูกร้อง นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ นายสุรเชียร จักรธรานนท์ นายศักรินทร์ ร่วมรังษี นายวิโรจน์ นวลแข นายสุวิทย์ มาไพศาลสิน และนายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ ศาลสั่งให้ผู้ถูกร้องนำพยานบุคคลที่ยื่นคำให้การเป็นหนังสือ มาศาล เพื่อให้ผู้ถูกร้องซักค้าน ตามที่ผู้ร้องขอรวม ๖ คน คือ คู่สมรสผู้ถูกร้อง นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ นายศักรินทร์ ร่วมรังษี นายวิโรจน์ นวลแข นายสุวิทย์ มาไพศาลสิน และนายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ มาศาล ให้ผู้ร้องซักค้าน ส่วนพยานบุคคลอีก ๕ คน ไม่มาโดยอ้างว่าพยานชี้แจงเป็นหนังสือชัดเจนทุกประเด็นแล้ว ศาลจึงได้บันทึกไว้ในรายงานการพิจารณาว่าพยานนั้นๆ ไม่มาศาลเพื่อให้ผู้ร้องซักค้าน

๒) อ้างระบุพยานเอกสาร ที่ขอให้ศาลเรียกจากผู้ร้อง สำนักงาน ป.ป.ช. และกรมทะเบียนการค้า รวม ๒๓ รายการ

๓) อ้างระบุพยานวัตถุที่ขอให้ศาลเรียกจากผู้ร้อง และ/หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ๑ รายการ คือ เทปบันทึกเสียงการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๕๓ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ของผู้ร้อง ซึ่งศาลเห็นว่า พยานวัตถุดังกล่าวเป็นเรื่องภายในของผู้ร้อง ศาลจึงไม่เรียกให้

๔) อ้างอิงพยานวัตถุ ๗ รายการ และพยานเอกสารประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ๒๒๕ รายการ

๕) ในระหว่างการพิจารณาได้อ้างส่งเอกสารรวม ๕๒ รายการ และพยานวัตถุรวม ๗ รายการ ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ตุลาการแถลงคำวินิจฉัยด้วยวาจาและลงมติวินิจฉัย วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ประเด็นข้อกล่าวหาและคำชี้แจงของผู้ร้อง

จากคำร้องของผู้ร้องและเอกสารประกอบลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ และคำแถลงด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญและคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ร้อง สรุปได้ว่า

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ รวม ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ยื่นเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เป็นเวลาหนึ่งปี ยื่นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

ในระหว่างตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น ปรากฏว่าในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ ได้มีสื่อมวลชนเสนอข่าวเกี่ยวกับการโอนหุ้นของผู้ถูกร้องให้แม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ ยามรักษาความปลอดภัย และคนใกล้ชิดอื่นๆ และได้มีว่าที่ร้อยตรี เสี่ยงม บุษบาบาน ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ ขอให้ผู้ร้องตรวจสอบบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้อง

ผู้ร้องได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบและสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องดำเนินการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ฯ ได้รายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องทราบและผู้ร้องได้พิจารณาผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ปรากฏว่าจากข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องยอมรับ ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงทรัพย์สินที่อยู่ในนามของคนอื่นในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง คือ

๑) ทรัพย์สินที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน ปรากฏจากพยานหลักฐานและคำรับของผู้ถูกร้องว่าไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินของตน และหรือคู่สมรสที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นในการยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง โดยใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนรวม ๑๓ บริษัท เป็นหุ้นอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ๕ บริษัท คือ บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท ชินเซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัท อินโฟร์เซล เทเลคอม จำกัด (มหาชน) นอกจากนั้นเป็นหุ้นบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ ๘ บริษัท

คือ บริษัท อุดมวรรณ จำกัด บริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด บริษัท เอ็น. ซี. ซี. แมนเนจเม้นท์ จำกัด บริษัท บางกอกเทเลคอม จำกัด บริษัท ดาต้า โพรเซสซิง โซน ดีเวลลอปเปอร์ จำกัด บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด และบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด คิดเป็นมูลค่ารวมในการยื่นบัญชีแต่ละครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑ บาท

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๕๗ บาท

ครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ๖๕๖,๕๘๕,๓๘๓ บาท

ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลในการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน สรุปได้ว่า บางบริษัทเป็นการซื้อหุ้นบางส่วนจากผู้ถือหุ้นเดิม ซึ่งได้รับความเดือดร้อนทางการเงินและมาขอความช่วยเหลือโดยผู้ยื่นไม่ประสงค์ให้คนอื่นทราบว่า คู่สมรสผู้ถูกร้องช่วยเหลือ บางบริษัทเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ถือหุ้นให้มีเสียงข้างมากในการลงมติของผู้ถือหุ้น บางบริษัทเพื่อมิให้ตน และหรือคู่สมรสหรือบริษัทที่เข้าไปถือหุ้นเสียชื่อเสียง เช่น บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สपोर्टคลับ จำกัด ผู้ถูกร้องยังชี้แจงอีกว่า ไม่ตั้งใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว เพราะไม่ทราบข้อเท็จจริงการถือหุ้นของบุคคลที่คู่สมรสเป็นผู้ดำเนินการ ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน ไม่ทราบรายละเอียดการบริหารจัดการธุรกิจของบริษัทต่างๆ ของคู่สมรส ทรัพย์สินไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ เมื่อเทียบกับทรัพย์สินที่แสดงในบัญชีแต่ละครั้งมีจำนวนน้อยมาก นอกจากนั้นผู้ร้องและเลขานุการส่วนตัวไม่เข้าใจข้อกำหนดระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรายละเอียดการกรอกรายการทรัพย์สินและหนี้สินในบัญชี อีกทั้งการแสดงหรือไม่แสดงทรัพย์สินดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด

๒) เพื่อให้ทราบถึงเจตนาของผู้ถูกร้องที่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชี ฯ เป็นการกระทำโดยจงใจหรือไม่ ต้องตรวจสอบรายละเอียดของพยานหลักฐาน ผู้ร้องได้ตั้งประเด็นเพื่อตรวจสอบ ดังนี้

๒.๑ มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนผู้ถูกร้อง และหรือคู่สมรสในบริษัทต่างๆ จริงหรือไม่ จากพยานเอกสารและคำให้การของนางदनีย์ บุรกลีกร นายวิชัย ช่างเหล็ก นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ นางดวงตา ประมูลเรือง (วงศ์ภักดี) นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ นางสาวบุญชู เจริญประดับ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน คู่สมรสผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าได้มีการใช้ชื่อ นางदनีย์

บุรกลีกร นายวิชัย ช่างเหล็ก นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ นายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ นายวันชัย หงษ์เหิน นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี นางสาวบุญชู เจริญประดับ นางสาวสุกัญญา แซ่เฮ้ง นายมานัส ใจยา และ นายสวัสดิ์ ชิงรัมย์ ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดครอบครัวชินวัตร ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ จริง โดยที่บุคคลเหล่านั้น ไม่ทราบรายละเอียดของการเป็นผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการบริษัท

๒.๒ การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นในบริษัทต่างๆ นั้นเป็นการถือหุ้นแทนคู่สมรสผู้ถูกร้อง ทั้งหมดหรือไม่

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อบุคคลต่างๆ ทั้ง ๑๐ คน และไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ นั้น เป็นหุ้นของคู่สมรสทั้งหมด และบุคคลที่มีชื่อถือหุ้นแทนให้การว่า ได้รับการร้องขอจากคู่สมรสผู้ถูกร้องว่า ขอใช้ชื่อถือหุ้นแทน นางกาญจนาภา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัวของคู่สมรสผู้ถูกร้องได้นำเอกสารต่างๆ มาให้ตนลงลายมือชื่อซึ่งได้ลงลายมือชื่อไปโดยไม่ทราบรายละเอียด ส่วนหุ้นดังกล่าวจะเป็นอย่างไรของใคร คนไม่ทราบ ทั้งนี้ ปรากฏเอกสารฟังได้ว่าการโอนหุ้นโดยตรงระหว่างผู้ถูกร้องไปยังบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถือหุ้นแทน คือ

บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) ปรากฏพยานหลักฐานว่า ผู้ถูกร้องโอนหุ้นไปยังผู้มีชื่อถือหุ้นทรัพย์สินแทนโดยตรงก่อนเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ได้โอนหุ้นให้นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี นางสาวสุกัญญา แซ่เฮ้ง นางสาวบุญชู เจริญประดับ นายวิชัย ช่างเหล็ก นายมานัส ใจยา และนายพรทิพย์ เชียงพฤกษ์ คนละ ๓๕๖,๕๐๐ หุ้น และนายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ ๓๕๖,๓๐๐ หุ้น รวม ๒,๕๒๕,๓๐๐ หุ้น บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถือหุ้นแทนผู้ถูกร้องอยู่ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองและถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวตลอดมา แม้ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว บุคคลดังกล่าวยังคงถือหุ้นในบริษัทมาโดยตลอด โดยบางคนถือหุ้นเพิ่มจากเดิมด้วย จึงฟังได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง

บริษัท อินโฟลิ้งค์ จำกัด ปรากฏพยานหลักฐานว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นของตน ๕๐๓ หุ้น ให้นางสาวบุญชู เจริญประดับ คู่สมรสผู้ถูกร้องโอนหุ้นจำนวน ๒ หุ้น ให้นายวิชัย ช่างเหล็ก ต่อมาวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ นางสาวบุญชู เจริญประดับ โอนหุ้นคืนให้แก่ผู้ถูกร้องและนายวิชัย ช่างเหล็ก โอนหุ้นคืนให้แก่คู่สมรสผู้ถูกร้อง และวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นคืนให้นางสาวบุญชู เจริญประดับ และคู่สมรสผู้ถูกร้องโอนหุ้นคืน

ให้แก่ นายวิชัย ช่างเหล็ก เช่นเดียวกัน จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องใช้ชื่อนางสาวบุญชู เจริญประดับ เป็นผู้ถือ
หุ้นแทน ส่วนคู่สมรสผู้ถูกร้องใช้ชื่อนายวิชัย ช่างเหล็ก ถือหุ้นแทนบริษัทนี้

ข้อเท็จจริงข้างต้นนี้ ขัดแย้งกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่อ้างว่าเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองในปี ๒๕๓๗ ได้โอนหุ้นลักษณะโอนลอยให้คู่สมรสไปดำเนินการและไม่ทราบว่าได้ไปดำเนินการกับ
หุ้นดังกล่าวอย่างไร

๓) การที่คู่สมรสผู้ถูกร้องใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนนั้นผู้ถูกร้องทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว
หรือไม่

ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบถึงการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนในบริษัทต่างๆ เป็นเวลา
นานแล้วตั้งแต่เริ่มทำธุรกิจ เช่น บริษัท เทเลอินโฟมีเดีย จำกัด ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้นางสาวบุญชู
เจริญประดับ บริษัท เพจเจอร์ เซลส์ จำกัด ได้โอนหุ้นให้นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี ซึ่งถือว่าเป็นการให้
ถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง ส่วนเหตุผลที่ให้ผู้อื่นถือหุ้นแทนมีต่างๆ กันตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องข้างต้น
แม้ต่อมาผู้ถูกร้องอ้างว่า ได้มอบหมายให้คู่สมรสเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องหุ้นทั้งหมด แต่ปรากฏพยาน
หลักฐานว่า หุ้นที่มีชื่อบุคคลอื่นถือแทนในบางบริษัท เป็นการโอนกันโดยตรงระหว่างผู้ถูกร้องกับบุคคล
ผู้มีชื่อถือหุ้นเหล่านั้นประกอบกับบุคคลซึ่งมีชื่อถือหุ้นแทนในบริษัทต่างๆ ล้วนเป็นบุคคลใกล้ชิด อาศัย
และทำงานอยู่กับผู้ถูกร้อง อาทิ นางสาวบุญชู เจริญประดับ เป็นแม่ครัว นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี
เป็นคนเลี้ยงบุตร นางสาวสุกัญญา แซ่เฮ้ง เป็นคนรับใช้ นายวิชัย ช่างเหล็ก เป็นคนขับรถ
นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ เป็นยามรักษาความปลอดภัย นายพรทิมป์ เชียงพุกษ์ และนายมานัส ใจยา
เป็นพนักงานของบริษัท ช่วยทำงานที่บ้านด้วย นอกจากนี้ผู้ถูกร้องและคู่สมรสร่วมกันทำธุรกิจมา
ตั้งแต่ต้นเป็นเวลานาน รวมทั้งร่วมกันบริหารบริษัทต่างๆ จึงเชื่อว่าบุคคลทั้งสองย่อมทราบและล่วงรู้ถึง
การจัดการทรัพย์สิน การที่ผู้ถูกร้องปฏิเสธว่า ตนไม่รู้และไม่ทราบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สิน จึงไม่อาจ
รับฟังได้

๔) การจัดทำบัญชี ฯ ยื่นต่อผู้ร้องโดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นของตน และ/หรือคู่สมรส
ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนและมอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดทำและไม่รู้กฎหมาย รับฟังได้หรือไม่

ผู้ร้องเห็นว่า โดยเหตุผลข้อกฎหมายแล้ว บุคคลใดจะกล่าวอ้างว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้
ตนเองพ้นจากความรับผิดชอบไม่ได้ นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ป. ซึ่งทำหน้าที่หน่วยธุรการให้ผู้ร้อง
ในขณะที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำแบบ

พร้อมคำอธิบายเผยแพร่ไปยังผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นว่าทรัพย์สินที่ยื่นให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น และก่อนที่ผู้ถูกร้องจะยื่นครั้งที่ ๓ ผู้ร้องออกกระเบื้องว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๕๑ ก วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ระเบียบดังกล่าวอธิบายถึงการยื่นบัญชี ฯ ไว้อย่างชัดเจน ในข้อ ๑๑ ว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และที่ไม่ได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย นอกจากนี้ผู้ร้องยังได้ประกาศให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ใช้แบบบัญชีตามประกาศของผู้ร้อง สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้จัดพิมพ์แบบพร้อมคำอธิบายแจกให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ใช้เป็นการทั่วไป ผู้ถูกร้องก็ได้ใช้แบบดังกล่าวในการยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง

ส่วนกรณีผู้ร้องอ้างว่า ในการจัดทำบัญชี ฯ ได้มอบหมายให้ นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ เลขานุการส่วนตัว เป็นผู้รวบรวมรายละเอียดของทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนทรัพย์สินและหนี้สินของ คู่สมรสและของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน เลขานุการส่วนตัวของคู่สมรส ผู้ถูกร้องเป็นผู้รวบรวมนั้น นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ ให้การว่า ได้อ่านและเข้าใจคำอธิบายแบบบัญชี ฯ ว่า ทรัพย์สิน ให้หมายความรวมถึง ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่อยู่ในความครอบครองของคนอื่นด้วย แต่เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีทรัพย์สินในชื่อของบุคคลอื่น จึงไม่แสดง ส่วนนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ได้ให้การในทำนองเดียวกันว่า เข้าใจความหมายและคำอธิบายตามแบบ แต่ที่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรสผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น เนื่องจากในแบบ ที่ให้กรอกรายการระบุเฉพาะของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเท่านั้น จึงกรอกเฉพาะตามแบบ ที่มีอยู่

จากคำให้การของบุคคลทั้งสองเห็นว่าบุคคลทั้งสองที่ได้รับมอบหมายให้รวบรวมรายละเอียด ทรัพย์สิน ได้อ่านคำอธิบายและเข้าใจความหมายดี และตามรัฐธรรมนูญ การยื่นบัญชี ฯ เป็นหน้าที่ของ ผู้ถูกร้องและจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น การจะปฏิเสธไม่ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงกรณีให้บุคคลอื่นถือหุ่นแทนแล้วไม่แสดงรายการหุ่นดังกล่าว ไว้ในบัญชี ฯ โดยอ้างว่ามอบหมายให้เลขานุการเป็นผู้จัดทำจึงไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้

นอกจากนี้ การสั่งซื้อ สั่งขาย การโอนหุ้นและการรับเงินปันผลที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น เป็นไปตามคำสั่งของคู่สมรสผู้ถูกร้องทั้งสิ้น แม้แต่การรับเงินปันผลของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ฯ ซึ่งต้อง

ส่งจ่ายเป็นเช็คระบุชื่อเข้าบัญชีผู้มีชื่อถือหุ้น มีการนำเช็คเงินปันผลดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากของกลุ่มสมรส ผู้ถูกร้อง การดำเนินการดังกล่าว นางกาญจนาภา หงษ์เหิน ได้รายงานให้กลุ่มสมรสผู้ถูกร้องทราบและจัดทำแฟ้มทรัพย์สินที่บุคคลอื่นถือแทนโดยแยกจัดเก็บไว้เป็นรายบุคคล สามารถตรวจสอบและรับทราบได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การซื้อขายหุ้น บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งปรากฏหลักฐานว่า นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ซื้อหุ้นจาก นางสาวดวงดาว วงศ์ภักดี ๕.๕ ล้านหุ้น มูลค่า ๗๓๘ ล้านบาทนั้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ยอมรับว่าไม่ได้ซื้อ แต่กลุ่มสมรสผู้ถูกร้องแบ่งหุ้นให้ และนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ให้การว่าอาศัยระบบการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ฯ โอนหุ้น ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมนายหน้าในการซื้อและการขายให้โบรกเกอร์ ร้อยละ ๐.๕ รวมเป็นร้อยละ ๑ นอกจากนั้น การนำชื่อบุคคลอื่นมาถือหุ้นบริษัทต่างๆ แทนนั้น ผู้ถูกร้องและกลุ่มสมรสยังเป็นเจ้าของที่แท้จริงอยู่ เนื่องจากมีการทำหลักฐานการโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นทุกหุ้นกลับคืนไว้ล่วงหน้า ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าตนไม่ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ไม่แสดงรายการหุ้นของตน และ/หรือกลุ่มสมรส ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนโดยอ้างว่ามอบหมายให้ผู้อื่นทำ และไม่รู้จักกฎหมายจึงรับฟังไม่ได้

๕) เหตุใดผู้ถูกร้องจึงไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และ/หรือกลุ่มสมรสที่อยู่ในชื่อบุคคลอื่นในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

จากคำชี้แจงของผู้ถูกร้องเห็นว่า การดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด ต้องพยายามดำเนินการเพื่อให้ได้เปรียบในเชิงการค้าโดยอาศัยปัจจัยต่างๆ อาทิ การเข้าครอบงำกิจการบริษัทต่างๆ รวมทั้งการทำธุรกรรมเชื่อมโยงระหว่างบริษัทในเครือของตน บางครั้งไม่สามารถเปิดเผยชื่อของตนเอง และ/หรือกลุ่มสมรสได้ จึงต้องใช้ชื่อบุคคลอื่นแทน เพื่อปิดบังอำพรางมิให้บุคคลภายนอกและสาธารณชนทราบ นอกจากนั้น การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนเป็นผลให้ผู้ถูกร้อง และ/หรือกลุ่มสมรสต้องกระทำการบางอย่างไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับต่างๆ ที่วิญญูชนพึงปฏิบัติ เช่น การรับเงินปันผลของผู้ถือหุ้นแทน โดยเหตุที่การยื่นบัญชี ฯ ในฐานะรองนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ร้องต้องเปิดเผยบัญชีดังกล่าวต่อสาธารณะ ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถแจ้งรายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นที่เป็นของตนเอง และ/หรือกลุ่มสมรสในบัญชี ฯ ได้ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริง ไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว

๖) ผู้ร้องเห็นว่า นอกจากเหตุผลดังกล่าว การที่ผู้ร้องไม่แสดงรายการหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้องมีมูลเหตุจงใจเพื่อมิให้ผู้ใดทราบว่าตนและหรือกลุ่มสมรสหลีกเลี่ยงหรือ

ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ ดังนี้

๖.๑ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ ๑ มีบทบัญญัติว่าด้วยการรายงานการได้มาหรือการจำหน่ายหลักทรัพย์ตามมาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๕๘ และมาตรา ๒๕๙ ให้ผู้ถือหลักทรัพย์ต้องรายงานการถือหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือลดลงของตนทุกร้อยละ ๕ ต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการ ก.ล.ต.) และการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือห้ามมิให้ซื้อขายหลักทรัพย์ โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดตามมาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

จากพยานหลักฐานปรากฏว่า บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในช่วงที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง บริษัท ๑ มีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ๑๓๘,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น ผู้ถูกร้องมีหุ้นในชื่อของตนเอง ของคู่สมรสและที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนในบริษัทดังกล่าว เมื่อรวมเฉพาะจำนวนหุ้นที่ให้ผู้อื่นถือแทนมีถึงหรือเกินร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด แต่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่ามีการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นของบุคคลดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามมาตรา ๒๔๖ เนื่องจากเจ้าของหุ้นที่แท้จริงได้กระจายหุ้นของตนไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่นให้ไม่ถึงร้อยละ ๕ ของจำนวนหุ้นของบริษัทที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด ซึ่งได้แก่ นายชัชรัตน์ เชียงพุกภัย นางสาวบุญชู เจริญประดับ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี และนายวิชัย ช่างเหล็ก ปรากฏเพียงรายงานเฉพาะการจำหน่ายหุ้นทุกร้อยละ ๕ ตามมาตรา ๒๔๖ ของผู้ถูกร้อง ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ และวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ และของคู่สมรสผู้ถูกร้อง ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งไม่ได้คิดรวมหุ้นที่ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทน นอกจากนี้ยังปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ๑ นั้น มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนซื้อขายหุ้นกันเอง อาทิ การซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ๑ ของนางสาวบุญชู เจริญประดับ ๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ๆ ละ ๑๖๔ บาท มูลค่า ๘๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท (รวมค่าธรรมเนียมซื้อร้อยละ ๐.๕) เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ตรงกับจำนวนหุ้นที่นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี ขายไปในวันที่ ๓ และ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องและคู่สมรสตั้งได้กล่าวมาแล้วว่า เป็นการดำเนินการโดยไม่สุจริต เพื่อปกปิดมิให้ทราบว่า หุ้นที่ซื้อชื่อบุคคลอื่นถือแทนนั้นเป็นของตน และ/หรือคู่สมรส เพื่อมิให้บุคคลภายนอกล่วงรู้จำนวนหุ้นที่แท้จริงของตน และ/หรือคู่สมรสในบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ จึงหลีกเลี่ยงการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหลักทรัพย์ทุกร้อยละ ๕ อันเป็นการกระทำที่ไม่โปร่งใส นอกจากนั้นการใช้ชื่อบุคคลอื่นซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ฯ น่าจะเข้าข่ายการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ หลักทรัพย์ที่ห้ามไม่ให้ซื้อขายโดยอำนาจเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าขณะใดขณะหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อขายกันมาก หรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงกับสภาพปกติของตลาด และเป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นบุคคลคนเดียวกัน และยังเป็นการใช้ข้อมูลภายในที่ตนรู้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ อันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ ฯ

๖.๒ ส่วนการเสียภาษีเงินได้นั้น การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ฯ นั้น ผู้ขายหุ้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้จากการขายหุ้นไปคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และผู้ซื้อหุ้นในกรณีที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนกรณีบุคคลธรรมดาได้รับโอนหุ้นมาโดยเสนหา ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณเงินได้พึงประเมินให้ถือตามราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับโอนหุ้นตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๕ ทวิ

จากพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ สั่งซื้อหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ ผ่านโบรกเกอร์บริษัทหลักทรัพย์ภัทรธนกิจ จำกัด (มหาชน) ๔.๕ ล้านหุ้น ราคาหุ้นละ ๑๖๔ บาท เป็นเงิน ๗๓๘ ล้านบาท จากนางสาวดวงตา วงศ์ภักดี ผู้มีชื่อถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรส นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ให้การว่า ไม่ได้ซื้อหุ้นดังกล่าวแต่คู่สมรสผู้ถูกร้องแบ่งหุ้นให้ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน ให้การว่า การซื้อขายหุ้นดังกล่าว คู่สมรสผู้ถูกร้องเป็นผู้ชำระเงินค่าซื้อแทนนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ เมื่อบริษัทโบรกเกอร์ได้รับค่าซื้อหุ้นแล้ว ได้ออกเช็คชำระราคาค่าหุ้นให้กับนางสาวดวงตา วงศ์ภักดี เป็นเช็คขีดคร่อมระบุชื่อนางสาวดวงตา ฯ ตนได้นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีคู่สมรสผู้ถูกร้องที่ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) การดำเนินการดังกล่าวต้องเสียค่าธรรมเนียม นายหน้าร้อยละ ๑ จากพยานหลักฐานและคำให้การดังกล่าว เชื่อได้ว่าการโอนหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ ดังกล่าว มิใช่เป็นการซื้อขายแต่เป็นการให้โดยเสนหา การชำระภาษีเงินได้ในเรื่องนี้เป็นภาระที่ผู้รับโอนหุ้นต้องนำราคาค่าหุ้นที่ได้รับโอนมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ แต่จากการตรวจสอบการเสีย

ภาษีเงินได้ของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ในปีภาษี ๒๕๕๐ ไม่ปรากฏว่า นายบรรณพจน์ ฯ นำราคาหุ้นดังกล่าวมารวมเป็นเงินได้เพื่อชำระภาษีเงินได้

จะเห็นได้ว่า ผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรสใช้วิธีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ฯ ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมให้โบรกเกอร์ ในการซื้อร้อยละ ๐.๕ และในการขายอีกร้อยละ ๐.๕ คิดเป็นเงิน ๗,๓๘๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ส่วนที่เกินสี่ล้านบาท ร้อยละ ๓๗ คิดเป็นเงิน ๒๗๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ของตนหรือบุคคลใกล้ชิด เนื่องจากหากผู้รับให้ไม่มีเงินชำระภาษีเงินได้ และผู้ให้ยังประสงค์จะให้ผู้ให้ต้องเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้แทน

๓) ในการแถลงต่อศาล ผู้ร้องได้ยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้องข้างต้นและตอบการซักค้านว่าการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ฯ ไม่ใช่การได้ส่วนการทุจริตและร้ายวญผิดปกติ แต่เป็นการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวด ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงไม่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องมาชี้แจง เมื่อพบว่ามีข้อความเป็นเท็จจึงจะแจ้งให้ผู้ถูกตรวจสอบมาชี้แจง ส่วนกรณีบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ นั้น คณะกรรมการตรวจสอบ ฯ เห็นว่า ผู้ถูกร้องให้สัมภาษณ์ นายเฉลิมศักดิ์ ปิ่นทอง เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๒ แสดงว่าผู้ถูกร้องรู้อยู่ตลอดเวลาว่า หุ้นบริษัทนี้จะต้องแสดงไว้ในบัญชี ฯ ที่ยื่น

๔) ในการแถลงปิดคดี ผู้ร้องชี้แจงคำว่า จงใจ ว่า ถ้ารู้และไม่แจ้งก็ถือว่าจงใจ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความประสงค์ต่อผล เล็งเห็นผล หรือเหตุผลอื่น และไม่เกี่ยวกับการได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริตหรือไม่ และยังได้ชี้แจงประเด็นต่างๆ ที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ทั้งปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง ได้แก่ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มติของผู้ร้องชอบด้วยกฎหมายเพราะคุณหญิงปรีญา ฯ ยังไม่ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่ลงมติ การเบิกความของนายประสิทธิ์ ดำรงชัย กรรมการ ป.ป.ช. ที่ระบุว่า ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังมีผลใช้บังคับอยู่นั้น ไม่ตรงกับความเป็นจริง ผู้ร้องได้ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้องเช่นเดียวกับคดีอื่น ๆ

๕) ส่วนประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า รายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อบุคคลอื่นเป็นของกลุ่มสมรส ไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องโอนลอยให้กลุ่มสมรสตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องไม่ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่กลุ่มสมรสเอาหุ้นที่เคยอยู่ในชื่อของผู้ถูกร้องไปเป็นชื่อของคนใช้ แม่บ้าน คนขับรถ ยามรักษาความปลอดภัยและคนใกล้ชิดนั้น ข้อเท็จจริงการถือหุ้นแทนโดยบุคคลอื่นจากคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ร้องสามารถนำมาสรุปในรูปของตารางได้ดังนี้

ชื่อผู้ถือหลักทรัพย์	ครั้งที่ ๑ (๗ พ.ย. ๕๐) (รับตำแหน่ง)	ครั้งที่ ๒ (๔ ธ.ก. ๕๐) (พ้นตำแหน่ง)	ครั้งที่ ๓ (๔ ธ.ก. ๕๑) (พ้นตำแหน่ง ๑ ปี)
๑. น.ส.บุญชู ๑			
๑. บ. ซินคอร์ปอเรชั่น ๑	๔๕๖,๑๕๖,๕๐๐	๔๓๑,๐๗๕,๓๐๐	-
๒. บ. ซินแซทเทลไลท์ ๑	๕๗๒,๘๕๐	๔๐๒,๐๐๐	๗๒๓,๖๐๐
๓. บ. อินโฟริเซล เทเลคอม ๑	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทในตลาด	๕๖๓,๘๒๙,๓๕๐	๔๔๘,๕๘๑,๓๐๐	๑๗,๘๒๓,๖๐๐
๑. บ. เอสซี แอสเสท ๑	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐,๐๐๐
๒. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ๑	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๓. บ. เพจเจอร์ เซลล์ ๑	๒๐	๒๐	๗,๗๕๕,๕๕๐
๔. บ. เอ็น. ซี. ซี. แมนเนจเม้นท์ แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ ๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๕. บ. ดาต้าโพรเซสซิงโซลูชัน ดีเวลลอปเปอร์ ๑	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
๖. บ. อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ ๑	-	-	๑๖๖,๖๖๖,๕๕๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๕๕,๐๐๕,๑๒๐	๕๕,๐๐๕,๑๒๐	๒๒๔,๔๗๑,๖๐๐
รวม	๕๐๘,๘๓๔,๔๗๐	๕๐๓,๕๘๖,๔๒๐	๒๔๒,๒๙๕,๒๐๐
๒. นายชัยรัตน์ ๑			
๑. บ. ซินคอร์ปอเรชั่น ๑	๒๖๐,๒๕๓,๒๐๐	๒๑๓,๘๓๐,๔๐๐	-
๒. บ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส ๑	๖๕๔,๕๕๐,๐๐๐	๖๕๔,๕๕๐,๐๐๐	-
๓. บ. ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง ๑	๑๓,๐๑๐,๔๐๐	๑๒,๕๖๘,๓๐๐	-
รวมหลักทรัพย์บริษัทในตลาด	๙๒๗,๘๑๓,๖๐๐	๘๘๐,๙๔๘,๗๐๐	-
๑. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ๑	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๒. บ. อุดมวรรณ ๑	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๓. บ. เพจเจอร์ เซลล์ ๑	๕๐	๕๐	๑๐
๔. บ. ดาต้าโพรเซสซิงโซลูชัน ดีเวลลอปเปอร์ ๑	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๕๕,๐๐๐
๕. บ. อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ ๑	-	-	๑๖๖,๖๖๖,๕๕๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๕๖,๑๕๐	๕๖,๑๕๐	๑๖๖,๗๑๒,๖๖๐
รวม	๙๖๓,๘๒๕,๗๕๐	๙๓๗,๖๕๙,๘๕๐	๑๖๖,๗๑๒,๖๖๐

๓. น.ส.ดวงตา ๑			
๑. บ. ซินคอร์ปอเรชั่น ๑	๓๘๕,๐๐๐,๐๐๐	-	-
รวมหลักทรัพย์บริษัทในตลาด	๓๘๕,๐๐๐,๐๐๐	-	-
๑. บ. เอสซี แอสเสท ๑	๒๕,๕๕๕,๗๐๐	๒๕,๕๕๕,๗๐๐	๒๕,๕๕๕,๗๐๐
๒. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ๑	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๓. บ. เพจเจอร์ เซลล์ ๑	๒๕,๕๕๕,๘๔๐	๒๕,๕๕๕,๘๔๐	๑๐
๔. บ. ดาด้าโพรเซสซิงโซน ดีเวลลอปเปอร์ ๑	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๖๐,๒๕๕,๖๔๐	๖๐,๒๕๕,๖๔๐	๓๐,๒๕๕,๗๘๐
รวม	๘๔๕,๒๕๕,๖๔๐	๖๐,๒๕๕,๖๔๐	๓๐,๒๕๕,๗๘๐
๔. นายวิชัย ๑			
๑. บ. ซินคอร์ปอเรชั่น ๑	๗,๘๑๒,๗๕๑	๖,๔๑๕,๔๒๗	-
รวมหลักทรัพย์บริษัทในตลาด	๗,๘๑๒,๗๕๑	๖,๔๑๕,๔๒๗	-
๑. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ๑	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๒. บ. บางกอกเทเลคอม เอ็นจิเนียริง ๑	๕,๕๕๕,๘๔๐	๕,๕๕๕,๘๔๐	๕,๕๕๕,๘๔๐
๓. บ. อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ ๑	-	-	๑๖๖,๖๖๖,๕๗๓
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๕,๕๕๕,๘๔๐	๕,๕๕๕,๘๔๐	๑๗๖,๖๖๖,๔๘๓
รวม	๑๓,๓๖๘,๕๙๑	๑๖,๔๑๕,๓๖๗	๑๗๖,๖๖๖,๔๘๓
๕. นายพรทิพย์ ๑			
๑. บ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส ๑	๕๕๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	๒๑,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทในตลาด	๕๕๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	๒๑,๐๐๐
๑. บ. อุดมวรรณ ๑	๖๓๘,๐๐๐	๖๓๘,๐๐๐	๖๓๘,๐๐๐
๒. บ. เพจเจอร์ เซลล์ ๑	๒๐	๒๐	๑๐
๓. บ. ดาด้าโพรเซสซิงโซน ดีเวลลอปเปอร์ ๑	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๕๓๘,๐๒๐	๕๓๘,๐๒๐	๕๓๘,๐๑๐
รวม	๑,๘๘๘,๐๒๐	๑,๘๘๘,๐๒๐	๕๕๕,๐๑๐
๖. นางคนิษฐ์ ๑			
๑. บ. เอสซี แอสเสท ๑	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐
๒. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ๑	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๓. บ. บางกอกเทเลคอม เอ็นจิเนียริง ๑	๑๐	๑๐	๑๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๓๐,๐๐๐,๑๑๐	๓๐,๐๐๐,๑๑๐	๓๐,๐๐๐,๐๘๐

๗. นายมานัส ฯ			
๑. บ. เทเลอินโฟ มีเดีย ฯ	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๑๐๐	๑๐๐	๗๐
๘. นายสวัสดิ์ ฯ			
๑. บ. อุดมวรรณ ฯ	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๒. บ. ดาต้าโพรเซสซิงโซน ดีเวลลอปเปอร์ ฯ	๔๕,๐๐๐	๔๕,๐๐๐	๔๕,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๔๖,๐๐๐	๔๖,๐๐๐	๔๖,๐๐๐
๙. นายวันชัย ฯ			
๑. บ. เพจเจอร์ เซลล์ ฯ	๕๐	๕๐	-
๒. บ. ดาต้าโพรเซสซิงโซน ดีเวลลอปเปอร์ ฯ	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
รวมหลักทรัพย์บริษัทนอกตลาด	๕,๐๕๐	๕,๐๕๐	๕,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๒,๓๗๑,๗๒๖,๒๗๑	๑,๕๒๓,๑๓๕,๕๕๗	๖๔๖,๕๘๔,๒๘๓

สรุป มูลค่าหลักทรัพย์ที่ใช้ชื่อบุคคลอื่น (รายบริษัท) (ตารางที่ ๒)

ชื่อบริษัท	๗ พ.ย. ๕๐	๔ ธ.ค. ๕๐	๔ ธ.ค. ๕๑
	(บาท)	(บาท)	(บาท)
๑. บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	๑,๔๕๕,๒๐๒,๘๕๑	๖๕๑,๓๒๕,๑๒๗	-
๒. บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)	๕๗๒,๘๕๐	๔๐๒,๐๐๐	๗๒๓,๖๐๐
๓. บริษัท อินโฟริชเชล เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐
๔. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๒๑,๐๐๐
๕. บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติง ฯ จำกัด (มหาชน)	๑๓,๐๑๐,๔๐๐	๑๒,๔๖๘,๓๐๐	-
๖. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐
๗. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด	๖๐๐	๖๐๐	๔๒๐
๘. บริษัท อุดมวรรณ จำกัด	๖๔๐,๐๐๐	๖๔๐,๐๐๐	๖๔๐,๐๐๐
๙. บริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๗,๗๕๕,๕๘๐
๑๐. บริษัท เอ็น. ซี. ซี. แมนเนจเม้นท์ จำกัด	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๑. บริษัท บางกอกเทคโนโลยี จำกัด	๕,๕๕๕,๘๕๐	๕,๕๕๕,๘๕๐	๕,๕๕๕,๘๕๐
๑๒. บริษัท ดาต้าโพรเซสซิงโซน ฯ จำกัด	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐
๑๓. บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด	-	-	๔๕๕,๕๕๕,๗๓๓
รวมทั้งสิ้น	๒,๓๗๑,๗๒๖,๒๗๑	๑,๕๒๓,๑๓๕,๕๕๗	๖๔๖,๕๘๔,๒๘๓

ผู้ร้องได้ชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องและคู่สมรสผู้ถูกร้องได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนมาเป็นเวลานาน ก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง บางบริษัทเป็นเวลานานถึงสิบปี เช่น บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ ส่วนที่โอนลอยหุ้นให้ผู้สมรสผู้ถูกร้อง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ นั้น เป็นการทำให้หลักฐานการโอนโดยใช้ชื่อบุคคลอื่นแทน เป็นการอำพรางไม่ให้บุคคลอื่นรู้ว่าหุ้นทั้งหมดยังเป็นของผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรสผู้ถูกร้อง เพราะได้ให้บุคคลที่มีชื่อถือหุ้นแทนลงลายมือชื่อโอนลอยในใบหุ้น และฝ่ายผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรสผู้ถูกร้อง เก็บใบหุ้นไว้เอง

คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ และ ๒ เมษายน ๒๕๕๔ และคำแถลงการณ์ปิดคดีเมื่อ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ สรุปได้ว่า

๑. ผู้ถูกร้องไม่มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ เพราะ

๑.๑ ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ ก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ซึ่งไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือของกฎหมายใดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นรัฐมนตรี แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ต้องยื่นบัญชี ฯ โดยมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนด้วย

๑.๒ เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๗ บัญญัติเพียงให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญคงเป็นคณะรัฐมนตรีต่อไป แต่ไม่บัญญัติให้นำเอาข้อความในหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อันรวมถึงการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใช้บังคับทันที นอกจากนี้มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งทำหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงว่าก่อนมีระเบียบดังกล่าว การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ยังเกิดขึ้นไม่ได้ ระเบียบดังกล่าวประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นโดยสมัครใจ ดังนั้นหากบัญชี ฯ มีความบกพร่องก็มิใช่เหตุที่จะนำมาลงโทษผู้ถูกร้อง

๑.๓ กรณีผู้ถูกร้องอ้างหนังสือของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ลงวันที่ ๑๕ และ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา ส่งแบบบัญชี ฯ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไปให้บุคคลตามที่ระบุไว้ในหนังสือ เพื่อให้ยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ป. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจดำเนินการดังกล่าว และไม่ได้ส่งให้รัฐมนตรีผู้ถูกร้องซึ่งไม่ได้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในหนังสือข้างต้น จึงไม่มีหน้าที่ยื่นอีกทั้งที่กำหนดให้ยื่นภายใน ๓๐ วันนั้น ตรงกับวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่ยื่น ฯ ภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

๑.๔ สำหรับการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ นั้น แม้ว่าได้ยื่นหลังจากที่ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ออกตามมาตรา ๓๒๑ วรรคสองใช้บังคับแล้ว แต่เมื่อพิจารณาระเบียบ ฯ ข้อ ๓ ประกอบข้อ ๑๓ แล้ว ผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามระเบียบนี้ หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในวันที่ระเบียบใช้บังคับ แต่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่ระเบียบใช้บังคับจึงไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ การยื่นครั้งที่ ๓ จึงเป็นการยื่นโดยสมัครใจเช่นเดียวกัน

๒. ถ้าผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชี ฯ ก็ไม่อยู่ในข่ายบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เพราะ

๒.๑ มาตรา ๒๕๕ เป็นบทลงโทษซึ่งกำหนดไว้ ๒ ประการ คือ “การให้พ้นจากตำแหน่ง” และ “การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี” ซึ่งเป็นภาษาที่กำหนดไว้ ควบคู่กันมิใช่อะไรอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งอันเป็นโทษประการที่ ๑ จึงมีไม่ได้ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งอันเป็นโทษประการที่ ๒ จึงเกิดขึ้นไม่ได้ แสดงว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มิได้มุ่งหมายให้ใช้กับบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปก่อนแล้ว ใช้แต่เฉพาะผู้ถูกกล่าวหาที่ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่ถูกกล่าวหาเท่านั้น

๒.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติข้อความเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญโดยขยายความให้ชัดเจนขึ้นว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า เป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่...” แสดงถึงเจตนารมณ์โดยชัดแจ้งว่า เป็นบทลงโทษที่ใช้เฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น และเมื่อพิจารณาประกอบกับมาตราอื่นของพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญนี้ เช่น มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๓ จะเห็นได้ชัดเจนว่าถ้ากฎหมายประสงฆ์ให้รวมถึงบุคคลซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็จะใช้ถ้อยคำว่า “เคยเป็น” หรือ “ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็น”

๒.๓ กรณีของผู้ถูกร้อง เป็นการยื่นบัญชี ฯ ที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองแล้ว อาจต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ คือ ตรวจสอบว่าร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นกว่าปกติหรือไม่

๒.๔ ผู้ร้องตรวจสอบบัญชี ฯ เมื่อพ้นกำหนดอายุความแล้ว แม้รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดอายุความในเรื่องนี้ไว้ ก็ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติเรื่องอายุความในกฎหมายเดียวกันในส่วนที่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้ ในส่วนของการดำเนินการเรื่องร่ำรวยผิดปกตินั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๕ จะต้องดำเนินการภายในสองปี จึงน่าจะอนุมานได้ว่า อายุความยื่นบัญชี ฯ ไม่อาจเกินสองปีได้ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่ผู้ร้องได้เริ่มสอบสวนในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๓ หลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๒ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน ผู้ร้องไม่มีอำนาจหรือพยานหลักฐานนี้ได้

๓. มติของผู้ร้องที่ว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมีบุคคลพ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเข้าร่วมประชุมและมีมติด้วย คือ คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด และเป็นกรรมการและลูกจ้างทำบัญชีของบริษัท เกษมวารมย์ จำกัด อยู่ในวันที่ได้รับเลือกและหลังจากวันที่โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดมา จนถึงวันที่ลาออกจากกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับตำแหน่งเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ ก็เพิ่งลาออกเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๔ โดยอ้างว่าลี้มลาออก การดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ของคุณหญิงปรีญา ฯ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มติของผู้ร้องซึ่งมีคุณหญิงปรีญา ฯ เป็นผู้รายงานผลการสอบสวนและร่วมประชุมอยู่ด้วย เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๔. ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรีบร้อน ไม่ให้โอกาสตามสมควรแก่ผู้ถูกร้องในการชี้แจงอันเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้รับการพิจารณาอย่างไม่เที่ยงธรรม โดย

๔.๑ เมื่อมีกรณีประชาชนเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๔ ให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ถอดถอนนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี และนายชารินทร์ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกจากตำแหน่ง และประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้ผู้ร้อง ซึ่งประธาน

กรรมการ ป.ป.ช. รับเรื่องไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๓ ก่อนมีการร้องเรียนเรื่องของผู้ถูกร้อง โดยออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และหลังจากนั้นก็ไม่มีความคืบหน้าของการไต่สวนจนบุคคลทั้งสองพ้นจากตำแหน่งไป

๔.๒ ในช่วงเดียวกันกับที่ผู้ถูกร้องถูกร้องเรียน ได้มีผู้ร้องเรียนว่า นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินซึ่งเป็นหุ้นเช่นเดียวกับผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงนำเรื่องดังกล่าวไปพิจารณาในคราวเดียวกับผู้ถูกร้อง แต่เมื่อทั้งสองคนรับว่า ไม่ได้ยื่นเพราะหลงลืม ผู้ร้องกลับมีมติว่า ไม่มีความผิดและเปลี่ยนแนวสอบสวนผู้ถูกร้องว่า การไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นหุ้นให้ผู้อื่นถือแทน เป็นความผิด

๔.๓ เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ๑ แล้ว ผู้ร้องไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ หรือให้ชี้แจง ผู้ถูกร้องทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์จึงได้แจ้งไปยังประธานกรรมการ ป.ป.ช. ขอไปชี้แจง ประธานอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ จึงมีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องกลับให้ข่าวต่อสาธารณชนว่า ผู้ถูกร้องประวิงเวลา ทั้งๆ ที่ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ว่าจะไปชี้แจงด้วยตนเอง หลังจากเสร็จภารกิจการเลือกตั้ง คือ หลังวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ แต่คณะอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ ไม่ยินยอม และต้องการรวบรวมการตรวจสอบ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ และ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ชี้แจงเพิ่มเติม และเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องและคู่สมรสได้ไปให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ โดยขอให้เรียกเอกสารจากบุคคลภายนอกมาประกอบพิจารณา แต่คณะอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ รีบสรุปผลการตรวจสอบโดยไม่รอเอกสารแล้วส่งรายงานผลการตรวจสอบลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทันที ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ได้ส่งเอกสารประกอบ ๗,๐๐๐ กว่าแผ่นไปด้วย

๔.๔ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. นายโอกาส อรุณินท์ สั่งให้นำรายงานการตรวจสอบเข้าที่ประชุมของผู้ร้อง วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ และนัดประชุมเพื่อลงมติวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในการประชุมวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. สั่งเลื่อนวาระการพิจารณารายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สิน ๑ รายของผู้ถูกร้อง จากวาระ ๖.๒ มาเป็นวาระต้น ทั้งที่ก่อนเริ่มประชุมได้มีประชาชนจำนวนมากมาร้องเรียนต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ว่ามีกรรมการ ป.ป.ช. ๓ คน คือ คุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และนายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม เป็นกรรมการบริษัทและเป็นหุ้นส่วน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ได้ แทนที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จะชะลอการพิจารณาและการลงมติไว้ แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ๓ คนก่อน กลับรวบรวมพิจารณาลงมติ ถือว่าเป็นการ

ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เที่ยงธรรม เลือกปฏิบัติและมีได้ให้ความเป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีกรรมการ ป.ป.ช. คือนายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม ซึ่งเป็นอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นแกนนำของพรรคการเมืองคู่แข่งพรรคไทยรักไทย และมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องมาก่อน

๔.๕ ผู้ร้องใช้มาตรฐานการพิจารณารายงานผลการตรวจสอบ ๑ กรณีของผู้ถูกร้องแตกต่างกับรายงานผลการตรวจสอบ ๑ กรณีของนายชวน หลีกภัย และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในกรณีของ ๒ บุคคลหลัง ผู้ร้องมีมติให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้ชัดเจนก่อน แต่กรณีของผู้ถูกร้องซึ่งมีประเด็นเดียวกัน ผู้ร้องกลับรับพิจารณาและลงมติในการพิจารณาเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายยุ่งยากซับซ้อนกว่า

๔.๖ ผู้ร้องไม่ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงก่อนที่จะพิจารณาลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๑ มติของผู้ร้องจึงไม่ชอบ

๔.๗ คำร้องของผู้ร้องที่อ้างว่า ผู้ถูกร้องแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ เป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นคำกล่าวอ้างลอยๆ ไม่สามารถแยกแยะให้เห็นว่ากรณีใดเป็นการแจ้งเท็จ กรณีใดเป็นการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถชี้แจงได้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ๑ รวม ๓ ครั้ง โดยมีได้มีข้อความใดเป็นเท็จและมีได้ตั้งใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และในครั้งแรกคณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบและไม่ได้ทักท้วงแต่อย่างใด ในครั้งที่สอง คณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วเห็นว่ายื่นไม่ครบ ผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นเพิ่มเติมและคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่ได้ทักท้วงและไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ จึงประกาศผลการตรวจการตรวจสอบ ๑ ในราชกิจจานุเบกษา ส่วนในครั้งที่ ๓ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ตรวจสอบโดยเร็ว

๕. กรณีจะต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จะต้องมีความจงใจซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงนั้นๆ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชี ๑ ก็เพื่อมิให้ผู้ยื่นอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่กระทำการทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยจงใจแจ้งเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพื่อเตรียมการรองรับการที่จะทุจริต หรือแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย แต่ในกรณีของผู้ถูกร้อง ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นทรัพย์สินที่มีอยู่จริงโดยชอบด้วยกฎหมายและมีอยู่ก่อนที่ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริง อันเกี่ยวกับการอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ที่กระทำการโดยทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย

๖. ผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานที่จะแสดงว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้ถูกร้องได้ทยอยโอนหุ้นให้คู่สมรสไปดำเนินการ เมื่อผู้ถูกร้องตัดสินใจทำงานการเมืองตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ และทุกครั้งที่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ถูกร้องจะนำบัญชี ฯ ประกาศให้สาธารณชนได้ทราบ และตรวจสอบทั้ง ฯ ที่ช่วงเวลาดังกล่าว ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องแสดงบัญชี ฯ มติของผู้ร้องจึงเป็นการกระทำโดยมิชอบ

๗. กรณีหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ หรือบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น ฯ นั้น เมื่อผู้ถูกร้องโอนหุ้นให้คู่สมรสผู้ถูกร้อง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว คู่สมรสผู้ถูกร้องได้นำไปโอนลอยหุ้นไปใส่ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน และคู่สมรสได้ส่งขายหมดแล้ว และเงินที่ได้จากการขายได้นำเข้าบัญชีเงินฝากของคู่สมรสที่ผู้ถูกร้องได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ

๘. กรณีบริษัท อินโฟลิ้งค์ ฯ เป็นการโอนหุ้นกันในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ หลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองเกินหนึ่งปีแล้ว จึงไม่ต้องแสดง และการโอนหุ้นที่ผู้ร้องกล่าวอ้างนั้นไม่ถูกต้อง

๙. กรณีหุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ ผู้ถูกร้องไม่ได้ปิดบังการซื้อหุ้นบริษัทดังกล่าว โดยทราบว่ามีคู่สมรสผู้ถูกร้องมอบให้นายสุรเชียร จักรธรานนท์ กรรมการผู้อำนวยการกลุ่มบริษัท แอสเสท ของคู่สมรสผู้ถูกร้องไปเจรจากับผู้บริหารของบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท จำกัด ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ และทำบันทึกตกลงจะซื้อขายกันพร้อมทรัพย์สินกันระหว่างบริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท ฯ กับบริษัท เอสซี แอสเสท ฯ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๑ ต่อมาพบว่า บริษัท อัลไพน์ เรยลเอสเตท มีภาระหนี้สินค้างชำระสถาบันการเงินหลายแห่ง และสถาบันการเงินเหล่านั้นส่วนใหญ่ถูกสั่งปิดกิจการอย่างถาวร และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) นายสุรเชียร จักรธรานนท์ เห็นว่า ถ้าให้บริษัท เอสซี แอสเสท ฯ ซื้อหุ้นหรือกิจการของ บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ โดยตรง จะทำให้การประนอมหนี้ค้างชำระกับเจ้าหนี้สถาบันการเงินทำได้ยาก จึงแนะนำให้คู่สมรสผู้ถูกร้องซื้อไว้แทนบริษัท โดยให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทน และผู้ถูกร้องเพิ่งทราบข้อเท็จจริงเมื่อถูกตรวจสอบบัญชี ฯ ส่วนที่เคยให้สัมภาษณ์กับนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ซื้อหุ้นบริษัทดังกล่าวจากนายเสนาะ เทียนทอง นั้น ผู้ถูกร้องหมายถึงบริษัท เอสซี แอสเสท ฯ ที่คู่สมรส ผู้ถูกร้องและพี่ชายเป็นเจ้าของ เป็นผู้ซื้อ การให้สัมภาษณ์เป็นการแสดงเจตนาบริสุทธิ์ ไม่ได้ตั้งใจยื่นบัญชี ฯ เป็นเท็จหรือปกปิด ส่วนที่ไม่ปรากฏรายการการถือหุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ ในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๓ เพราะผู้รวบรวมทรัพย์สินของคู่สมรสผู้ถูกร้อง เข้าใจว่าหุ้นบริษัทที่ผู้อื่นถือแทนไม่ต้องแสดงไว้ในบัญชี ฯ

๑๐. กรณีหุ้นบริษัทอื่นๆ นั้น เมื่อผู้ถูกร้องได้ประกาศว่าจะวางมือทางธุรกิจมาทำงานการเมือง ได้โอนหุ้นที่ถืออยู่ในบริษัทต่างๆ ในลักษณะโอนลอยในเอกสารให้คู่สมรส แต่คู่สมรสจะนำเอกสาร โอนหุ้นไปใส่ชื่อบุคคลอื่นๆ แทนเมื่อใดบ้าง ผู้ถูกร้องไม่ทราบ เพราะเป็นการถือหุ้นแทนคู่สมรสผู้ถูกร้อง ไม่ใช่แทนผู้ถูกร้อง

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องและคู่สมรสร่วมกันทำธุรกิจมาตั้งแต่ต้นเป็นระยะเวลาานาน ผู้ถูกร้องน่าจะทราบและล่วงรู้ถึงการจัดการทรัพย์สินนั้น การเป็นสามีภรรยาไม่ได้หมายความว่าสามีต้องรู้ กิจการของภรรยาและภรรยาต้องรู้กิจการของสามีทุกเรื่องเสมอไป และการให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนไม่ใช่ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเป็นเรื่องของการดำเนินธุรกิจ

๑๑. ตามคำร้องของผู้ร้อง การส่งซื้อขายและการโอนหุ้นที่ผู้อื่นถือแทนกับการรับเงินปันผล ล้วนเป็นไปตามคำสั่งของคู่สมรสผู้ถูกร้อง รวมทั้งการนำเช็คเงินปันผลเข้าบัญชีคู่สมรสด้วย ก็เท่ากับ ผู้ร้องยอมรับว่าหุ้นที่มีชื่อผู้อื่นถือแทนนั้น เป็นการถือแทนคู่สมรสไม่ใช่ถือแทนผู้ถูกร้อง

ส่วนกรณีการซื้อขายหุ้นบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๔.๕ ล้านหุ้น มูลค่า ๗๓๘ ล้านบาท ระหว่างนางสาวดวงดา วงศ์ภักดี กับนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ ความจริงเป็นกรณีคู่สมรสผู้ถูกร้องแบ่งหุ้นให้นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ นั้น ณ วันที่มีการโอนหุ้นดังกล่าว ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองแล้ว และคู่สมรสซึ่งเป็นเจ้าของหุ้น ย่อมมีสิทธิแบ่งโอนหุ้นที่มีนางสาวดวงดา วงศ์ภักดี ถือแทนให้นายบรรณพจน์ ๑ พี่ชาย อย่างไม่ได้ ซึ่งได้โอนเป็นการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ ฯ

๑๒. ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินธุรกิจโดยผิดกฎหมายหรือปิดบังอำพราง ถ้าสามารถทำได้ตามความรู้ ความสามารถและไม่ผิดกฎหมาย ผู้ถูกร้องก็ดำเนินการเช่นนั้น บริษัทที่คู่สมรสใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทน บางบริษัทขาดทุนจากการทำธุรกิจ การใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนจึงไม่ใช่การแสวงหากำไรสูงสุด

๑๓. รายการทรัพย์สินที่ต้องแสดงมีความสับสน การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน ที่ผู้อื่นถือแทนซึ่งเดิมผู้ร้องไม่ได้กำหนดให้แสดงจึงไม่เป็นความผิด เพราะ

๑๓.๑ บทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญไม่ใช่การกระทำผิดทางอาญา การอ้างว่าไม่รู้กฎหมายจะนำมาเป็นข้อแก้ตัวเพื่อไม่ต้องรับผิดไม่ได้ เป็นหลักกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้อง ไม่เคยอ้างว่าไม่รู้กฎหมาย เพียงแต่อ้างว่าผู้รวบรวมรายการทรัพย์สินของคู่สมรสผู้ถูกร้องเข้าใจรัฐธรรมนูญ ไม่ชัดเจน ที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ใดจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ เป็นการอ้างไม่ถูกต้อง เพราะความไม่รู้กฎหมายกับการไม่เข้าใจกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มีความหมายแตกต่างกัน

๑๓.๒ คำอธิบาย คำว่า ทรัพย์สิน ในการกรอกแบบแต่ละครั้ง ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๑๓.๓ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เป็นบทลงโทษทางการเมือง จึงต้องเป็นกรณีของผู้ที่มีความตั้งใจจริงในการกระทำความผิดนั้น เพื่อเตรียมการล่วงหน้าที่จะใช้เป็นข้ออ้างในภายหลังเมื่อมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นโดยมิชอบจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการหุ้นที่คู่สมรสใช้ชื่อผู้อื่นแทน เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ทราบนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ แก่ผู้ถูกร้อง เพราะเป็นหุ้นที่คู่สมรสมีอยู่เดิม และได้มาจากการประกอบธุรกิจตามปกติ

๑๔. ผู้ร้องตรวจสอบบัญชี ๑ ของผู้ถูกร้องที่ยื่นครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ แล้วแต่ไม่ได้ทักท้วงว่าไม่ถูกต้อง ทั้งที่ทั้ง ๒ บัญชี ไม่แสดงรายการหุ้นที่ผู้อื่นถือแทนคู่สมรสผู้ถูกร้อง ผู้ร้องให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเพิ่มเติมเฉพาะเงินฝากในธนาคารและยานพาหนะ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ โดยนำข้อมูลของการยื่นครั้งที่ ๒ เป็นหลัก แล้วปรับปรุงแก้ไขจำนวนทรัพย์สิน ให้เป็นปัจจุบันเท่านั้น

๑๕. ผู้ถูกร้องไม่สนใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทนคู่สมรสผู้ถูกร้อง เนื่องจาก ๑๕.๑ นางกาญจนาภา หงษ์เหิน ผู้รวบรวมทรัพย์สินของคู่สมรสผู้ถูกร้องเข้าใจว่า ถ้าหลักฐานการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือหุ้น ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ปรากฏชื่อบุคคลอื่น ก็ไม่ต้องแสดงรายการเพราะจะขัดกับเอกสารที่ระบุชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และในบัญชีที่ยื่นครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ไม่ได้อธิบายคำว่าทรัพย์สิน ให้รวมถึงที่ผู้อื่นถือแทนด้วย นางกาญจนาภา หงษ์เหิน จึงไม่ได้รวบรวมทรัพย์สินส่วนนี้ให้ นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ ผู้กรอรายการของผู้ถูกร้อง แสดงว่า ทั้งนางกาญจนาภา ๑ และนางกมลวัน ๑ เข้าใจผิดว่า ไม่ต้องกรอกทรัพย์สินดังกล่าว

๑๕.๒ บัญชี ๑ ที่นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ ทำในส่วนของผู้ถูกร้องนั้นถูกต้องแล้ว เพราะผู้ถูกร้องไม่มีทรัพย์สินในชื่อของผู้อื่น ส่วนของคู่สมรสนั้น เมื่อนางกาญจนาภา หงษ์เหิน ไม่แจ้งนางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ จึงไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ๑ แสดงว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจยื่นบัญชี ๑ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๑๕.๓ เมื่อผู้ร้องได้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ในบัญชี ๑ ของผู้ถูกร้อง ที่ยื่นในสองครั้งแรกแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถือว่าบัญชี ๑ ที่ยื่นทั้งสองครั้งดังกล่าวเป็นอันยุติ

๑๕.๔ สำหรับบัญชีที่ยื่นครั้งที่ ๓ ที่อ้างว่าผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน ๑ ที่บุคคลอื่นถือแทน ๖๔๖,๕๘๔,๓๘๔ บาท นั้น ไม่ได้ระบุว่าเป็นทรัพย์สินอะไรบ้างและใครถือแทน และเมื่อเทียบกับจำนวนทรัพย์สินของผู้ถูกร้องแล้ว ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่าไม่แสดงนั้นมีเพียงเล็กน้อย คือ ร้อยละ ๒.๕ ของทรัพย์สินที่แสดงไว้เท่านั้น จึงไม่มีเหตุผลหรือมูลเหตุจูงใจที่จะยื่นบัญชี ๑ เท็จหรือปกปิด ในขณะที่นายสุทัศน์ เงินหมื่น ไม่ได้ยื่นบัญชี ๑ ที่มีอยู่จริง และมีจำนวนมากกว่าที่ทรัพย์สินที่ยื่นถึงสามเท่า ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ยังให้นายสุทัศน์ เงินหมื่น ยื่นรายการเพิ่มเติมได้ ส่วนของผู้ถูกร้องกลับถูกพิจารณาว่า จงใจยื่นบัญชี ๑ เป็นเท็จ โดยไม่ได้พิจารณาอนุญาตให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีเพิ่มเติมหรือไม่ จึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกร้องอย่างยิ่ง

๑๖. ผู้ร้องไม่มีอำนาจกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ/หรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ รัฐธรรมนูญได้มีเจตนารมณ์ให้ผู้ร้องทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือเป็นเจ้าพนักงานประเมินภาษี การที่ผู้ร้องอาศัยอำนาจที่ตนไม่มีอยู่ตามกฎหมายมาพิจารณาและลงมติ โดยฝ่าฝืนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญให้เป็นโทษแก่ผู้ถูกร้องจึงมิชอบ และเป็นการรุกรานสิทธิพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ถูกร้อง

๑๗. ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่ได้กระทำผิดต่อกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องและคู่สมรสมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าการดำเนินการโดยไม่สุจริตในการถือหุ้นบริษัท และไม่รายงานการได้มาซึ่งหุ้นต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นการกล่าวอ้างลอย ผู้ร้องไม่มีอำนาจตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

๑๘. ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่ได้หลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ กรณีนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ รับหุ้นบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ๑ จากคู่สมรสผู้ถูกร้องโดยเสนาหา โดยนายบรรณพจน์ ๑ ไม่นำราคาหุ้นดังกล่าว รวมเป็นเงินได้เพื่อเสียภาษีเงินได้นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า การเสียภาษีเงินได้หรือไม่เป็นหน้าที่ของนายบรรณพจน์ ๑ ส่วนการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ถ้าบุคคลธรรมดาเป็นผู้ซื้อหรือขายย่อมได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ถูกร้องจึงขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

๑๙. ในการยื่นคำแถลงต่อศาล เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นยันการโอนหุ้นลอยให้คู่สมรส ส่วนการที่คู่สมรสดำเนินการไปอย่างไร ผู้ถูกร้องไม่ทราบ ส่วนการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงนั้นควรจะต้องมีความสัมพันธ์กับมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือเป็นการปกปิดเพื่อนำไปใช้เป็นช่องทางในการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ หรือเพื่อกลบเกลื่อน หรือเพื่อเตรียมการไว้ใช้ชี้แจงเหตุผลถึงความร้ายวร้ายผิดปกติ หรือการทุจริตที่จะเกิดขึ้น

ในภายหลัง ส่วนกรณีของผู้ถูกร้อง ททรัพย์สินที่เป็นปัญหาได้มาจากการประกอบธุรกิจโดยสุจริตทั้งสิ้น จึงไม่มีเหตุที่จะต้องปกปิดหรือซ่อนเร้น ส่วนกรณีหุ้นบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ ฯ ที่เคยให้สัมภาษณ์ นายเจิมศักดิ์ ฯ ว่า ชื้อจากนายเสนาะ เทียนทอง นั้น ในขณะที่ผู้ถูกร้องทราบจากคู่สมรสว่า นายสุรเชียร ฯ เป็นผู้เจรจาซื้อในนาม บริษัท เอสซี แอสเสท ฯ แต่ภายหลังทราบว่า นายสุรเชียร ฯ แนะนำให้คู่สมรสผู้ถูกร้องซื้อโดยใช้ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน

๒๐. ในการแถลงการณปิดคดี ผู้ถูกร้องยืนยันว่า ตนไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ไม่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ผู้ร้องรีบลงมติโดยฝ่าฝืนระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อผู้ร้องก่อน มติของผู้ร้องเกิดจากความไม่เที่ยงธรรมในการดำเนินการกรณีของผู้ถูกร้อง จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับกับผู้ถูกร้องได้ การพิจารณาของผู้ร้องที่คุณหญิงปรีญา ฯ กระทำไปในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจสอบ ฯ ย่อมใช้ไม่ได้ และที่มีคุณหญิงปรีญา ฯ ร่วมพิจารณาอยู่ด้วย เป็นโมฆะและไร้ผล เนื่องจากมีหลักฐานทางทะเบียนว่า คุณหญิงปรีญา ฯ ยังเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ และลงลายมือชื่อในฐานะกรรมการรับรองงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัท เกษมวนารมย์ ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนเริ่มพิจารณาคดีของผู้ถูกร้อง

๒๑. ในการแถลงปิดคดี ผู้ถูกร้องยังยืนยันเช่นเดิมว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นเจ้าของหุ้นที่มีบุคคลอื่นถืออยู่ ตามที่ผู้ร้องวินิจฉัย เพราะได้โอนลอยให้คู่สมรส ตั้งแต่ประมาณปี ๒๕๓๕ และเป็นเรื่องที่คู่สมรสผู้ถูกร้องนำหุ้นที่ผู้ถูกร้องโอนลอยให้ นั้น ไปโอนเป็นชื่อบุคคลอื่นต่อไป โดยที่ผู้ถูกร้องไม่ทราบ

คำให้การของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง

สรุปคำให้การของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง อันได้แก่ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร นางกาญจนาภา หงษ์เหิน นางกมลวัน โชติกะพุกกะณะ นายสุรเชียร จักรธรานนท์ นายศักรินทร์ รุ่งรังษี นายวิโรจน์ นवलแจ นายสุวิทย์ มาไพศาลสิน นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และนายประสิทธิ์ คำรงค์ชัย

เป็นไปตามข้อเท็จจริงในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๕๔

ข้อพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

ในการวินิจฉัยประเด็นข้างต้น มีประเด็นที่ผู้ถูกร้องได้ยกมาเป็นข้อต่อสู้ ซึ่งจะต้องนำมาวินิจฉัยก่อนดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถูกร้องไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะเข้าดำรงตำแหน่งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ แม้จะมีบทเฉพาะกาลให้ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปตามรัฐธรรมนูญนี้ แต่มิได้มีบทบัญญัติให้ต้องยื่นบัญชี ฯ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีได้เข้ามาดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้ หากจะวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องก็พ้นจากตำแหน่งก่อนที่จะครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ คือ ก่อนครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ

พิจารณาแล้วเห็นว่าในประเด็นข้างต้นนี้สามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองประเด็น คือ ประเด็นแรกผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับและรัฐธรรมนูญยังคงให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลังจากที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับจริงไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงอันควรแจ้งให้ทราบ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย และศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเรียบร้อยแล้ว เท่ากับว่าศาลรัฐธรรมนูญเห็นด้วยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้างต้นมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ คือ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายอนันต์ ศวัสตานนท์

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายชัชชัย สุเมธโชติเมธา

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายสุภูมิ เชิดชื่น

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณีนายโกศล ศรีสังข์

คำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณีนายมะฮฺมุเซ็น มะสุยี

คำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ กรณีพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

โดยเฉพาะคำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๓ ได้สรุปว่า ให้ถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นวันที่เข้ารับตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีตำแหน่งอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ระบุให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งรัฐมนตรี ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับคงดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เท่ากับว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ๆ เข้ารับตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แม้มิได้ระบุไว้ในบทเฉพาะกาลก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

รัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ดังนั้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือได้ว่าได้เข้ารับตำแหน่งใหม่ในวันนั้น ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ จึงถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีใหม่ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชี ๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และตามกำหนดเวลาในมาตรา ๒๕๒ คือ ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าไม่มีหน้าที่ยื่นบัญชี ๑ จึงรับฟังไม่ได้

ส่วนประเด็นที่สอง ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า หากวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องก็พ้นจากตำแหน่งก่อนที่จะครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ๑ คือครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับนั้น ประเด็นนี้จะได้อรรถาธิบายร่วมกับประเด็นใน (๒) ว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับกับผู้ถูกร้องหรือไม่

(๒) ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีของผู้ถูกร้อง เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มีเจตนารมณ์จะใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่เท่านั้น ในการวินิจฉัยประเด็นนี้ ต้องนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ ๒๕๒ มาพิจารณาประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย” ดังนั้น มาตรา ๒๕๑ จึงบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งใดบ้างที่ต้องยื่นบัญชี ๑ และได้บัญญัติให้ยื่นของคู่สมรส และของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

นั้นบัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีทีบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” ดังนั้น มาตรา ๒๕๒ เป็นการบัญญัติถึงระยะเวลาที่ต้องยื่นบัญชี ๑ คือต้องยื่นเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ต้องยื่นภายในสามสิบวันหลังจากเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง ต้องยื่นภายในสามสิบวันหลังจากพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เป็นบทกำหนดมาตรการบังคับ ซึ่งวรรคแรกบัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นต่อสู้คือ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติแต่เพียงคำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้นไม่ได้รวมถึงผู้ที่พ้นจากตำแหน่งที่อยู่ในข่ายที่ถูกลงโทษได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณามาตรา ๒๕๑ และ ๒๕๒ ด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้งข้างต้น และถ้าปรากฏว่าผู้ใดไม่ได้ยื่นบัญชีครบ ๓ ครั้งหรือไม่ได้ยื่นทั้ง ๓ ครั้ง หรือกรณีที่ยื่นปรากฏว่าจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความที่ควรแจ้งให้ทราบแล้ว ต้องพ้นจากตำแหน่งและห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี ดังนั้น คำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นั้นต้องหมายความรวมทั้ง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะนั้นและผู้ทีพ้นจากตำแหน่งแล้วแต่ยังมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

ส่วนของกรณีผู้ถูกร้องที่อ้างว่า ได้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบกำหนดยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ จึงไม่ต้องยื่นจึงรับฟังไม่ได้ เนื่องจากการวินิจฉัยข้างต้นผู้ที่เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะต้องยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งนานแค่ไหน ส่วนกำหนดระยะเวลาให้ยื่นภายในสามสิบวัน เป็นการกำหนดเพื่อให้รวบรวมเอกสารและข้อมูล ไม่ได้ให้ใช้เป็นช่องว่างที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ถ้าจะตีความตามที่ผู้ถูกร้องอ้าง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ถึงสามสิบวันก็ไม่ต้องยื่นบัญชี ฯ ซึ่งไม่เป็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ผู้ที่มิหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต้องยื่นบัญชี ฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนทั้งหมดรวมทั้งของกลุ่มสมรสและของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยไม่มีการปกปิดหรือแจ้งไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าจะตีความว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕ หมายถึงผู้ที่ยังอยู่ในตำแหน่งเท่านั้นแล้ว การบัญญัติให้ต้องยื่นทั้ง ๓ และต้องยื่นโดยไม่เท็จหรือไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแล้วจะไม่บังเกิดผล เพราะจะไม่มีการบังคับให้มีการปฏิบัติตามนั้นแต่อย่างใด จะมีผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่งปีไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือยื่นด้วยความไม่จริงหรือไม่ปกปิดข้อเท็จจริงเพราะไม่มีผลบังคับ ทำให้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ไม่มีความหมายแต่อย่างใด และทำให้การตรวจสอบทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ เป็นไปไม่ได้

(๓) ผู้ถูกร้องอ้างว่า มาตรา ๒๕๕ มีไว้เพื่อควบคุมมิให้ผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินโดยบิดเบือนเพื่อเตรียมการใช้อำนาจโดยทุจริตหรือปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต ดังนั้นการยื่นบัญชี ฯ โดยมีรายการไม่ครบถ้วนด้วยความเข้าใจหรือผิดพลาด เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ไม่ใช่เป็นเหตุให้สรุปว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ โดยมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คำว่า จงใจ ในมาตรา ๒๕๕ จึงมิใช่เจตนารมณ์ หากแต่ต้องมีเจตนาพิเศษที่จะเป็นมูลเหตุนำไปสู่การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งทางการเมืองตามส่วนที่ ๓ และดำเนินคดีอาญาตามส่วนที่ ๔

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็น “จงใจ” ตามมาตรา ๒๕๕ นี้ หมายความว่า เป็นการกระทำโดยรู้สำนึก ดังนั้น การจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ นั้น หมายความว่า รู้ว่ามีหน้าที่ต้องยื่นแต่ไม่ยื่นจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หมายความว่า รู้ว่าข้อความที่ยื่นในบัญชี ฯ ไม่ตรงกับความเป็นจริงและจงใจปกปิด นั้นรู้ว่าข้อเท็จจริงที่ยื่นในบัญชี ฯ นั้นไม่ครบ มีข้อเท็จจริงที่รู้ว่าต้องยื่นแต่ไม่ยื่น การจงใจในมาตรา ๒๕๕ นี้จึงไม่จำเป็นต้องเป็นการบิดเบือนเพื่อเตรียมการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตหรือปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต

เรื่องของจงใจ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นี้อยู่ในหมวดว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิให้ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตและมีขอบ รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติมาตรการต่างๆ ไว้ในหมวดนี้ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าว โดยแบ่งเป็นมาตรการต่างๆ ดังนี้

มาตรการแรก คือ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ทั้งนี้ เป็นการแสดงฐานะทางการเงินหรือเศรษฐกิจของตนอย่างแท้จริงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองและถ้าเป็นกรณีของนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรียังเป็นการแสดงต่อสาธารณชนอีกด้วย เป็นการประกาศให้คนทั่วไปรู้ว่าตนเองรวมทั้งคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมีทรัพย์สินสมบัติมากน้อยเพียงใด ณ ช่วงเวลาที่ตนเริ่มเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเมื่อพ้นตำแหน่งทางการเมืองแล้วมีทรัพย์สินและหนี้สินเท่าใด และเมื่อพ้นไปแล้วอีกหนึ่งปี มีทรัพย์สินและหนี้สินเท่าใด ดังที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ ๒๕๒ มาตรการนี้เป็นมาตรการเบื้องต้นในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตและมีขอบ ถ้าไม่ให้ยื่นบัญชี ๑ อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐจะทำได้ลำบาก ดังนั้นรัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๑ ทุกคน ต้องยื่นบัญชี ๑ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นความจำเป็นหรือเงื่อนไขขั้นแรก และเพื่อเป็นการบังคับให้ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี ๑ ดำเนินการยื่น และยื่นอย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริงไม่มีการปกปิด จึงให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ตรวจสอบ และมีบทกำหนด มาตรการบังคับ คือ มาตรา ๒๕๕ ในกรณีของผู้ที่จงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ หรือยื่นบัญชี ๑ ไม่ตรงต่อความเป็นจริง หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไม่ว่าจะเป็นทั้ง ๓ ครั้ง หรือ ๒ ครั้ง หรือครั้งหนึ่งครั้งใด ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี ถ้าไม่มีมาตรการบังคับเช่นนี้ การยื่นบัญชี ๑ อาจไม่เกิดขึ้นหรืออาจมีการยื่นที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ซึ่งจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการกำหนดโทษจงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ หรือยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงอันควรแจ้งให้ทราบ เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องเป็นการเตรียมการเพื่อทุจริตต่อหน้าที่หรือเพื่อมิให้ถูกตรวจสอบว่าตนเองมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือปกปิดทรัพย์สินที่ตนเองได้มาจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต มาตรการบังคับที่กำหนดมิใช่เป็นโทษทางอาญา แต่อาจถือเป็นโทษทางวินัยของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรการที่สอง คือ การตรวจสอบทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่อยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

จะเห็นได้ว่าเรื่องกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ได้บัญญัติไว้ต่างหากในมาตรา ๒๕๕ อย่างชัดเจน รวมทั้งกระบวนการฟ้องร้องและการลงโทษ

มาตรการที่สาม คือ การตรวจสอบการรั่วไหลผิดปกติและการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๐๓ ถึง ๓๐๗ และส่วนที่ ๔ ตั้งแต่มาตรา ๓๐๘ ถึงมาตรา ๓๑๑ ซึ่งเป็นกระบวนการไต่สวนโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อไต่สวนแล้วมีมูล คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานไปยังวุฒิสภาเพื่อดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่งทางการเมืองต่อไป และดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อลงโทษต่อไป

ดังนั้น กรณีของ “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงมีกระบวนการและบทลงโทษแยกออกจากกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือกรณีรั่วไหลผิดปกติ หรือทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ กรณีจงใจดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือกรณีรั่วไหลผิดปกติหรือกรณีทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่

นอกจากนั้น ถ้าวินิจฉัยให้กรณีของจงใจ ตามมาตรา ๒๕๕ ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีของทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ รั่วไหลผิดปกติ หรือทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องระบุโทษของกรณีจงใจดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๕๕ เนื่องจากได้มีการบัญญัติกระบวนการดำเนินการลงโทษไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ รั่วไหลผิดปกติ หรือกรณีทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่

(๔) ผู้ถูกร้องได้ต่อสู้โดยอ้างว่า รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะใช้บังคับได้ต้องมีหลักเกณฑ์วิธีการ และรายละเอียดในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นได้ทราบแนวทางในการปฏิบัติก่อน ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ที่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. กำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วย

รัฐธรรมนูญก่อนประกาศใช้ ซึ่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพิ่งประกาศใช้ระเบียบโดยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ หลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องจึงเป็นการยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ในกรณีนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า การยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ ๒๕๒ สามารถดำเนินการได้เลยโดยไม่ต้องรอระเบียบดังกล่าว เพราะรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ชัดเจนพอสมควรถึงหลักเกณฑ์ และวิธีการยื่นบัญชี ฯ รวมทั้งระยะเวลาในการยื่น การยื่นบัญชี ฯ สองครั้งแรกของผู้ถูกร้องก็เป็นไปในช่วงที่ยังไม่มีการประกาศใช้ระเบียบ ฯ อันเป็นการยืนยันว่า การยื่นบัญชี ฯ สามารถดำเนินการได้ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีระเบียบ ฯ ออกมาใช้บังคับ นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญยังไม่ได้บัญญัติว่าจะต้องมีระเบียบดังกล่าวเสียก่อนจึงจะดำเนินการเรื่องของการยื่นบัญชี ฯ ได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง บัญญัติแต่เพียงว่า “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามวรรคหนึ่งกำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบดังกล่าวให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ” ซึ่งหมายความว่า เป็นการออกระเบียบตามความจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ใช่ต้องมีระเบียบเสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้

(๕) ผู้ถูกร้องได้ต่อสู้ว่า ผู้ร้องได้รับลงมติโดยฝ่าฝืนระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑ โดยไม่ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงต่อผู้ร้องก่อน ผู้ถูกร้องยังได้ยกเป็นข้อต่อสู้อีกว่ากรณีผู้ร้องยืนยันว่า การไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวเพราะระเบียบนั้นถูกยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง เนื่องจากมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้บังคับนั้น ผู้ถูกร้องไม่เห็นด้วยและเห็นว่าระเบียบดังกล่าวใช้บังคับได้ต่อไปแม้จะมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพราะบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และยังมีความเห็นต่อไปว่า มาตรา ๑๓๐ นี้ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง เนื่องจากมาตรา ๓๒๑ วรรคสอง กำหนดระยะเวลาการใช้ระเบียบไว้ แต่ไม่ได้ห้ามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตที่จะบัญญัติให้ระเบียบดังกล่าวมีผลต่อไป นอกจากนั้นผู้ถูกร้องยังอ้างมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๓ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการไต่สวนที่ดำเนินการมาแล้วก็ดี หรือที่กำลังจะดำเนินการต่อไปก็ดี หากเป็นการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย... ย่อมเป็นการดำเนินการที่ชอบและมีผลตามกฎหมาย”

ในประเด็นนี้ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ให้ระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๒๑ วรรคสองนี้ใช้บังคับจนกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับซึ่งหมายความว่า เมื่อกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว ระเบียบที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ถูกยกเลิกไป ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามรัฐธรรมนูญที่ระบุในมาตรา ๑๓๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้นหมายถึง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งทั้งหลายที่ออกตามรัฐธรรมนูญ แต่ไม่รวมถึงระเบียบที่ออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ได้บัญญัติให้ระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เมื่อยังไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใช้บังคับ แต่เมื่อมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับแล้ว ระเบียบที่ออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ก็ถูกยกเลิกไปดังได้กล่าวไปแล้ว ในกรณีของผู้ถูกร้องคือ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นั้น ว่าที่ร้อยตรี เสงี่ยม บุษบาบาน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คือผู้ร้อง ตรวจสอบบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นช่วงที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผลใช้บังคับแล้ว การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ไม่ใช่ตามระเบียบที่ออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสองอีกต่อไป ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๓ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นั้น เป็นกรณีของการดำเนินงานภายในของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัย จึงไม่หยิบยกเอาประเด็นนี้มาวินิจฉัย

(๖) ผู้ถูกร้องยกเป็นข้อต่อสู้ว่า ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรีบร้อน ไม่ให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องตามสมควร ในการชี้แจงจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้รับการพิจารณาอย่างไม่เที่ยงธรรม ดังเช่นเมื่อว่าที่ร้อยตรี เสงี่ยม ฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ ให้ตรวจสอบบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้อง ผู้ร้อง

ได้ปฏิบัติไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม และเลือกปฏิบัติ ด้วยการนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบอย่างเร่งด่วน ส่วนในกรณีที่มีประชาชนเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภาให้ถอดถอนนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี และนายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกจากตำแหน่ง และประธานวุฒิสภาได้ส่งเรื่องให้ผู้ร้องซึ่งผู้ร้องรับเรื่องไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๓ แต่ไม่มีความคืบหน้าของการไต่สวนจนบุคคลทั้งสองได้พ้นตำแหน่งไป นอกจากนั้นเมื่อมีผู้ร้องเรียนต่อผู้ร้องว่า นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีและนายบัญญัติ บรรทัดฐาน รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน ซึ่งเป็นหุ้นเช่นเดียวกับผู้ถูกร้อง แต่เมื่อทั้งสองคนรับว่าไม่ได้ยื่นเพราะหลงลืม ผู้ร้องมีมติว่าไม่มีความผิด แต่สำหรับกรณีของผู้ถูกร้อง ที่ได้เปลี่ยนแนวการสอบสวนว่า ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินที่เป็นหุ้นให้ผู้อื่นถือแทน เป็นความผิด ผู้ถูกร้องยังได้ยกกรณีของนายโอภาส อรุณินท์ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. สั่งการให้นำผลการตรวจสอบเข้าสู่การพิจารณาเพื่อลงมติในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ และได้สั่งเลื่อนวาระการพิจารณาผลการตรวจสอบทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้องจากวาระ ๖.๒ มาพิจารณาเป็นลำดับต้น ๆ ที่ก่อนเริ่มการประชุม ได้มีกลุ่มประชาชนจำนวนมากมาร้องเรียนต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ว่ามีกรรมการ ป.ป.ช. ๓ คน คือ คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และนายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม เป็นกรรมการบริษัท และเป็นหุ้นส่วนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.ช. ได้ แทนที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จะชะลอการพิจารณาลงมติกรณีของผู้ถูกร้องไว้ แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ๓ คนนั้น กลับบรรทัดให้มีการลงมติกรณีของผู้ถูกร้อง เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เที่ยงธรรมเลือกปฏิบัติและมีได้ให้ความเป็นธรรมอย่างเพียงพอแก่ผู้ถูกร้อง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังอ้างต่อไปอีกว่า นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม กรรมการ ป.ป.ช. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นแกนนำของพรรคการเมืองคู่แข่งของพรรคไทยรักไทย และเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องมาก่อน ผู้ร้องยังได้ใช้มาตรฐานพิจารณารายงานผลการตรวจสอบ ฯ กรณีของผู้ร้องแตกต่างกับรายงานผลการตรวจสอบ ฯ ของนายชวน ฯ และนายบัญญัติ ฯ โดยของบุคคลทั้งสองมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายยุ่งยากซับซ้อนกว่าของผู้ถูกร้องมาก ผู้ร้องกลับรีบพิจารณากรณีของผู้ถูกร้องและลงมติให้เป็นโทษแก่ผู้ถูกร้องในการพิจารณาเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

ในประเด็นนี้เป็นกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งผู้ร้องอ้างว่ามีความลำเอียง เลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม เรื่องนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อกันฟ้องร้องให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้ จึงไม่อยู่ในอำนาจที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแต่เฉพาะในประเด็นที่ว่าคำร้อง

ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ แต่จะไม่ก้าวล่วงเข้าไปในกระบวนการไต่สวนซึ่งถ้ามีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น จะสามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๕๕ ที่ได้กล่าวไปแล้ว ในกรณีของพันตำรวจโท ทักษิณ ฯ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ได้วินิจฉัยไว้แล้วอยู่ในอำนาจหน้าที่ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้ อย่างไรก็ตาม ข้ออ้างของผู้ถูกร้องว่าการไต่สวนมีความลำเอียงไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง จะมีส่วนกระทบต่อข้อเท็จจริงอย่างไร หรือไม่ จะได้นำไปวินิจฉัยในส่วนของข้อเท็จจริงต่อไป

(๓) ในกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างถึงอายุความว่า เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๗๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติต้องกระทำในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี” จึงน่าจะอนุโลมได้ว่า เมื่ออายุความสำหรับกรณีร่ำรวยผิดปกติซึ่งเป็นความผิดที่รุนแรงกว่ากรณีอื่นบัญญัติ ๑ ยังมีอายุความเพียงสองปี อายุความกรณีอื่นบัญญัติ ๑ จึงไม่อาจเกินสองปีได้นอกจากนั้นมีการกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติมีอายุความสองปี เมื่อพ้นสองปีแล้ว เอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะทางบัญชีไม่อาจใช้ได้ ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า อายุความต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเมื่อไม่มีการกำหนดอายุความเกี่ยวกับความผิดในการยื่นบัญชี ๑ ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือกฎหมายอื่น ๆ ความผิดในเรื่องนี้จึงยังไม่มีอายุความ ส่วนการอ้างว่าสามารถนำเอาอายุความกรณีร่ำรวยผิดปกติมาใช้โดยอนุโลมนั้นคงไม่ได้ เพราะเป็นความผิดต่างประเภทกัน ความผิดเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ดังที่ได้วินิจฉัยไปแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อนำเอาการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีหลังจากพ้นจากตำแหน่งในกรณีของการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มาพิจารณาแล้ว เห็นได้ว่า การดำเนินการฟ้องร้องและวินิจฉัยความผิดตามมาตรา ๒๕๕ จะต้องทำภายในห้าปี หลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง มิฉะนั้นแล้วการวินิจฉัยจะไม่มีผลแต่อย่างใด

นอกจากนี้ในการพิจารณากรณีร่ำรวยผิดปกติจำต้องทำอย่างรวดเร็วและมีระยะเวลาที่แน่นอน เพื่อป้องกันการโยกย้ายทรัพย์สิน ส่วนกรณีที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ เป็นกรณีที่ตรวจพบจากการยื่นบัญชี ๑ ๓ ครั้งเท่านั้น ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ส่วนกรณีร่ำรวยผิดปกติสามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้หลังจากที่ยื่นบัญชีแล้ว ๓ ครั้ง จำต้องมีกำหนดเวลาในการตรวจสอบไว้ให้ชัดเจน

(๘) ผู้ถูกร้องอ้างว่า มติของผู้ร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมีบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเข้าร่วมประชุมมีมติด้วย คือ คุณหญิงปรีญา ฯ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่า ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และในคำวินิจฉัยของข้าพเจ้ากรณินายประยุทธ์ มหากิจศิริ ที่ถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ร้องว่าจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็ได้วินิจฉัยไว้เช่นเดียวกันว่า คุณหญิงปรีญา ฯ ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ในมาตราข้างต้น เนื่องจากได้มีหลักฐานว่า คุณหญิงปรีญา ฯ ได้ลาออกจากบริษัท เกษมวารมย์ จำกัด แล้ว แม้ว่าจะมีหลักฐานว่าได้ลงนามในงบดุลของบริษัท เกษมวารมย์ ฯ หลังจากลาออกแล้ว แต่การลงนามนั้นไม่ได้หมายความว่า คุณหญิงปรีญา ฯ ได้กลับเข้ามาเป็นกรรมการบริษัทอีก เว้นเสียแต่มีหลักฐานว่า บริษัท ฯ ได้แต่งตั้งให้คุณหญิงปรีญา ฯ กลับเข้ามาเป็นกรรมการอีก ซึ่งหลักฐานในส่วนนี้ไม่ปรากฏ คุณหญิงปรีญา ฯ จึงมีฐานะเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยสมบูรณ์ในวันที่คณะกรรมการมีมติในกรณีของผู้ถูกร้อง มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวจึงไม่มีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ประเด็นต่อไปที่ต้องวินิจฉัย คือ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ เมื่อได้วินิจฉัยไปแล้วว่า “จงใจ” ในกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่ผู้ยื่นบัญชี ฯ รู้ว่าตนเองมีทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเท่าใดแต่ยื่นไม่ตรงกับความเป็นจริงนั้น หรือยื่นไม่ครบ โดยไม่ต้องไปวินิจฉัยว่ามีมูลเหตุจูงใจอะไรให้ทำเช่นนั้น ดังนั้น ในกรณีนี้จึงต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องได้ทราบหรือไม่ว่า ได้มีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องและกลุ่มสมรสและของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่ใช้ชื่อของบุคคลอื่น แต่ไม่ได้ยื่นไว้ในบัญชี ฯ

ประเด็นนี้มีข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ได้มีทรัพย์สินที่เป็นหุ้นซึ่งได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือกลุ่มสมรส แต่ไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ ซึ่งผู้ถูกร้องเองได้ยอมรับต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ฯ แต่ยืนยันว่า ณ วันที่ยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง ตนไม่ทราบรายละเอียดหุ้นดังกล่าว ปรากฏอยู่ในส่วนของข้อเท็จจริงของคำวินิจฉัยนี้ ดังนั้นในที่นี้จะสรุปอีกครั้งหนึ่งดังนี้

สรุป มูลค่าหลักทรัพย์ที่ใช้ชื้อบุคคลอื่น (รายบริษัท)

ชื่อบริษัท	๗ พ.ย. ๕๐	๕ ธ.ค. ๕๐	๕ ธ.ค. ๕๑
	(บาท)	(บาท)	(บาท)
๑. บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	๑,๔๕๕,๒๐๒,๘๕๑	๖๕๑,๓๒๕,๑๒๗	-
๒. บริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน)	๕๗๒,๘๕๐	๔๐๒,๐๐๐	๗๒๓,๖๐๐
๓. บริษัท อินโฟเรช เทเลคอม จำกัด (มหาชน)	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐	๑๗,๑๐๐,๐๐๐
๔. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๖๕๕,๕๐๐,๐๐๐	๒๑,๐๐๐
๕. บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง ๑ จำกัด (มหาชน)	๑๓,๐๑๐,๔๐๐	๑๒,๔๖๘,๓๐๐	-
๖. บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐	๕๕,๕๕๕,๗๐๐
๗. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด	๖๐๐	๖๐๐	๔๒๐
๘. บริษัท อุดมวรรณ จำกัด	๖๔๐,๐๐๐	๖๔๐,๐๐๐	๖๔๐,๐๐๐
๙. บริษัท เพจเจอร์ เซลล์ จำกัด	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๒๕,๕๕๕,๕๘๐	๗,๗๕๕,๕๘๐
๑๐. บริษัท เอ็น. ซี. ซี. แมนเนจเม้นท์ จำกัด	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๑. บริษัท บางกอกเทเลคอม จำกัด	๕,๕๕๕,๘๕๐	๕,๕๕๕,๘๕๐	๕,๕๕๕,๘๕๐
๑๒. บริษัท ดาต้าโพรเซสซิงโซน ๑ จำกัด	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐
๑๓. บริษัท อัลไพน์ กอล์ฟ แอนด์ สปอร์ตคลับ จำกัด	-	-	๔๕๕,๕๕๕,๗๓๓
รวมทั้งสิ้น	๒,๓๗๑,๗๒๖,๒๗๑	๑,๕๒๓,๑๓๕,๕๕๗	๖๔๖,๕๕๔,๒๘๓

อนึ่ง แม้ว่าผู้ถูกร้องได้อ้างว่าผู้ร้องได้ไต่สวนอย่างลำเอียง ไม่เป็นธรรม แต่เห็นได้ว่าไม่ได้มีผลกระทบต่อข้อเท็จจริงข้างต้น และข้อเท็จจริงดังกล่าวผู้ถูกร้องก็ยอมรับ

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ที่ผู้ถูกร้องยืนยันว่า ผู้ถูกร้องไม่ทราบว่ามีบุคคลอื่นถือหุ้นดังกล่าวแทน เพราะผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นเจ้าของหุ้นดังกล่าว เพราะได้โอนลอยให้คู่สมรสตั้งแต่ประมาณปี ๒๕๓๕ และเป็นเรื่องที่คู่สมรสผู้ถูกร้องนำหุ้นที่ผู้ถูกร้องโอนลอยให้ไปโอนเป็นชื่อบุคคลอื่นโดยที่ผู้ถูกร้องไม่ทราบ นั้น รับฟังได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๑ ทั้ง ๓ ครั้ง ผู้ถูกร้องทราบว่าตนและ/หรือคู่สมรสมีหุ้นของตนเอง และ/หรือคู่สมรสในชื่อบุคคลอื่นเนื่องจาก

๑. ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนมาแล้วตั้งแต่เริ่มทำธุรกิจ ดังคำให้การของผู้ถูกร้องต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ๑ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ว่า “ข้าฯ เข้ามา

ทำงานการเมือง เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และทำธุรกิจมาก่อนนั้นแล้ว เมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีที่เริ่มทำธุรกิจใหม่ๆ ก็ได้มีการจัดตั้งบริษัทส่วนตัวขึ้นหลายบริษัท และมีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย คือให้ครบจำนวนผู้ถือหุ้นตามที่กฎหมายกำหนด” และสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นในวันประชุมใหญ่สามัญของบริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ ฯ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ มีรายชื่อ นายวิชัย ช่างเหล็ก พนักงานขับรถของผู้ถูกร้อง เป็นผู้ถือหุ้น จำนวน ๔๐,๐๐๐ หุ้น โดยวันลงทะเบียนผู้ถือหุ้นเป็นวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ผู้ถูกร้องเองก็ได้ยอมรับว่า การให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนเป็นวิธีการทางธุรกิจ ดังคำให้การของผู้ถูกร้องในหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ถึงประธานอนุกรรมการตรวจสอบ ฯ หน้า ๑๘ ว่า “การให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภรรยาของข้าพเจ้านั้น มิใช่เพิ่งจะมาดำเนินการในขณะที่ข้าพเจ้าจะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากแต่ได้ดำเนินการมาเมื่อกิจการได้ขยายวงกว้างออกไปมากก่อนที่จะมีวิเวกว่าข้าพเจ้าจะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเห็นได้ชัดว่าการใส่ชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหุ้นแทน เป็นเรื่องปกติของการดำเนินธุรกิจ” การถือหุ้นโดยบุคคลอื่นถือแทนเช่นนั้นดำเนินมาอย่างต่อเนื่องซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ยอมรับจึงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ทราบว่า มีบุคคลอื่นถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรสผู้ถูกร้อง

๒. บุคคลที่ถือหุ้นแทน เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันมาตลอดและเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ถูกร้องและคู่สมรสผู้ถูกร้อง อาศัยและทำงานอยู่กับผู้ถูกร้องและคู่สมรส ได้แก่ นางสาวบุญชู เจริญประดับ แม่ครัว นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี คนเลี้ยงบุตร นางสาวสุกัญญา แซ่เฮ้ง คนรับใช้ นายวิชัย ช่างเหล็ก คนขับรถประจำตัวของผู้ถูกร้อง นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ ยาม นายพรทิพย์ เชียงพุกษ์ พนักงานบริษัท ช่วยงานที่บ้าน นายมานัส ใจยา พนักงานบริษัท และทำสวนที่บ้าน

๓. ตามคำให้การของผู้ถูกร้องที่มีต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ฯ ผู้ถูกร้องยอมรับว่า บุคคลข้างต้นทำงานใกล้ชิดกับผู้ถูกร้องและคู่สมรสผู้ถูกร้อง เช่น นางสาวบุญชู เจริญประดับ เป็นแม่บ้านในบ้านของผู้ถูกร้องมาเป็นเวลาประมาณ ๒๐ กว่าปี ปัจจุบันยังทำงานอยู่ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี เป็นพี่เลี้ยงลูกของผู้ถูกร้อง ทำงานมาประมาณ ๑๕ ปี ปัจจุบันยังทำงานอยู่ นายวิชัย ช่างเหล็ก เป็นพนักงานขับรถประจำตัวของผู้ถูกร้อง ทำงานมา ๒๐ กว่าปี และปัจจุบันยังทำงานอยู่ นายชัยรัตน์ เชียงพุกษ์ เป็นยามรักษาการที่บริษัท ทำงานมาประมาณ ๒๐ กว่าปี ปัจจุบันยังทำงานอยู่กับผู้ถูกร้อง จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องรู้ว่าบุคคลดังกล่าวถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรส

การโอนหุ้นของผู้ถูกร้องให้กับคู่สมรสผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นการลงชื่อในเอกสารโอนหุ้นไว้ในลักษณะโอนลอย อันเป็นการโอนสิทธิทั้งหมดในฐานะผู้ถือหุ้นไปให้แก่คู่สมรสผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการตามที่เห็นสมควร และเมื่อได้มอบให้คู่สมรสไปดำเนินการแล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้มีเวลาติดตามว่า

ได้มีการโอนหุ้นกันไปอย่างไรนั้น จึงไม่ทราบว่ามีบุคคลอื่นถือแทนอย่างไรหรือไม่ แต่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อผู้ถูกร้องโอนหุ้นให้ผู้สมรสผู้ถูกร้อง และผู้สมรสผู้ถูกร้องโอนให้กับผู้ใกล้ชิดดังกล่าว รวมทั้งให้ผู้รับโอนลงชื่อในใบหุ้น เพื่อส่งคืนให้ผู้สมรสเก็บไว้ ผู้สมรสผู้ถูกร้องใช้วิธีการเดียวกันกับหุ้นของผู้สมรส ฯ เอง แสดงว่าไม่ได้ต้องการโอนเพื่อขายให้กับผู้อื่นในตลาดหุ้นทันทีแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าการโอนนั้นเป็นวิธีการทางธุรกิจ ที่ทั้งผู้ถูกร้องและผู้สมรสผู้ถูกร้องได้ทำมาตั้งแต่ต้น และเป็นการโอนให้กับบุคคลใกล้ชิดกับผู้ถูกร้อง จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องรู้ว่ามิบุคคลใกล้ชิดดังกล่าวถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือผู้สมรสของผู้ถูกร้องอยู่

๔. หุ้นที่ใช้ชื่อบุคคลใกล้ชิดถือแทน มีหุ้นของบริษัทที่ผู้ถูกร้องและผู้สมรสผู้ถูกร้องร่วมกันจัดตั้งและร่วมทำธุรกิจกันมาตลอด เป็นบริษัทสำคัญทางธุรกิจของทั้งผู้ถูกร้องและผู้สมรสผู้ถูกร้อง อันได้แก่ บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น ฯ หรือชื่อเดิมคือ “บริษัท ซินวัตร คอมพิวเตอร์ เซอร์วิส แอนด์ อินเวสเมนต์ จำกัด” ซึ่งผู้ถูกร้อง ผู้สมรสผู้ถูกร้อง และนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายผู้สมรส ได้ร่วมกันจัดตั้ง จึงเป็นไปได้ที่ผู้ถูกร้องจะไม่ให้ความสนใจในหุ้นของผู้ถูกร้อง และ/หรือผู้สมรสผู้ถูกร้องที่โอนให้กับผู้อื่นถือแทนว่าเป็นใครบ้างและมีสถานภาพอย่างไร

ในการยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีบุคคลใกล้ชิดถือหุ้นแทนผู้ถูกร้อง และ/หรือผู้สมรสผู้ถูกร้อง ในบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น ฯ โดยใช้ข้อมูลจากสถาบันการเงิน คือ นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ นางสาวดวงตา วงศ์ภักดี นางสาวบุญชู เจริญประดับ และนายวิชัย ช่างเหล็ก รวมกัน เป็น ๘,๕๐๕,๓๐๐ หุ้น มูลค่า ๑,๓๓๕,๕๖๐,๑๐๐ บาท และในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๒ มี นายชัยรัตน์ เชียงพฤกษ์ นางสาวบุญชู เจริญประดับ และนายวิชัย ช่างเหล็ก ถือแทนเป็นจำนวนหุ้นทั้งหมด ๔,๕๕๕,๓๐๐ หุ้น มูลค่า ๖๔๔,๕๐๕,๗๐๐ บาท และบริษัท อินโฟรเซคเทคคอม จำกัด ซึ่งผู้ถูกร้อง และผู้สมรสผู้ถูกร้องได้ร่วมกันจดทะเบียนจัดตั้งขึ้น ใช้ชื่อขณะจัดตั้งว่า บริษัท ซินวัตร อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ มี นางสาวบุญชู เจริญประดับ ถือหุ้นแทน ๑,๗๑๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น จากข้อเท็จจริงข้างต้น จำนวนหุ้นและมูลค่าที่บุคคลอื่นถือแทนในบริษัทที่ผู้ถูกร้อง จัดตั้งขึ้นกับผู้สมรส มีจำนวนมาก และผู้ถูกร้อง และ/หรือผู้สมรส ยังเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่อยู่ ผู้ถูกร้อง ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่ทราบว่ามีบุคคลอื่นถือหุ้นแทน

นอกจากนี้แม้ทางผู้สมรสผู้ถูกร้องให้การยืนยันว่า ในการให้บุคคลอื่นถือหุ้นแทนไม่เคยบอกให้ผู้ถูกร้องทราบ ผู้ถูกร้องจึงไม่ทราบ แต่ในคำให้การของผู้ถูกร้องต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ฯ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ เมื่อถูกถามว่า “ท่านทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล รับเงิน

ปันผล และการชำระภาษี ของบุคคลผู้ถือหุ้นแทนในบริษัทต่างๆ หรือไม่ เพียงใด” ผู้ถูกร้องได้ตอบว่า “ข้าฯ ไม่ทราบรายละเอียดดังกล่าว โดยเป็นเรื่องของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร เป็นผู้ดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตาม หุ้นหรือทรัพย์สินของข้าฯ หรือคุณหญิงพจมานฯ ที่อยู่ในชื่อคนอื่นนั้น มีการจัดทำรายละเอียดเอาไว้ และจะต้องรู้ว่า ทรัพย์สินในส่วนของข้าฯ และคุณหญิงพจมานฯ จะมีจำนวนเท่าใด และอยู่ในชื่อของบุคคลใดบ้าง ส่วนบุคคลที่เป็นผู้จัดทำรายละเอียดในทรัพย์สินดังกล่าว ข้าฯ ไม่ทราบขอให้ไปสอบถามจากคุณหญิงพจมานฯ แต่อย่างไรก็ตามคุณหญิงพจมานฯ จะทราบถึงต้นทางของเงินและปลายทางเกี่ยวกับการจัดการเรื่องเงินทอง” แสดงว่าผู้ถูกร้องทราบว่ามีจัดการรายการทรัพย์สินในส่วนของผู้ถูกร้อง ดังนั้นต้องทราบว่ามีคนให้ผู้อื่นถือแทน จะปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่รู้ หรือไม่สนใจในกิจการของบริษัทที่ตนเองเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ไม่ได้

๕. หุ้นที่มีผู้อื่นที่เป็นคนใกล้ชิดถือแทนนี้ มีมูลค่ามากถึง ๒,๓๗๑,๗๒๖,๓๗๑ บาท ในการยื่นบัญชีครั้งแรก ครั้งที่สองมีมูลค่า ๑,๕๒๓,๑๕๗,๖๕๗ บาท และ ๖๔๖,๕๘๔,๓๘๓ บาท ในการยื่นครั้งที่ ๓ แม้ผู้ถูกร้องได้อ้างว่ามูลค่าดังกล่าวเป็นเพียงร้อยละ ๒ กว่าๆ ในกรณีของการยื่นครั้งที่สามของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและของกลุ่มสมรสรวมกัน แต่ในสายตาของประชาชนผู้ถูกร้องย่อมทราบดีว่าเป็นเงินจำนวนมากและประชาชนต้องให้ความสนใจ และในขณะเดียวกันผู้ถูกร้องย่อมปฏิเสธได้ลำบากว่า เงินจำนวนดังกล่าวในการลงทุนทางธุรกิจเป็นเงินจำนวนไม่น้อย ผู้ถูกร้องทำธุรกิจมานานไม่น่าจะเพิกเฉยเงินจำนวนดังกล่าว จึงเชื่อว่าผู้ถูกร้องทราบ

๖. กรณีบริษัท อัลไพน์ กอล์ฟฯ นั้น ผู้ถูกร้องได้ให้สัมภาษณ์กับ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เป็นผู้ซื้อ แต่ผู้ร้องได้ให้การต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้ให้สัมภาษณ์นายเจิมศักดิ์ฯ จริงและที่ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ซื้อนั้น ผู้ถูกร้องหมายความว่าบริษัทในกลุ่มของผู้ถูกร้องเป็นผู้ซื้อ ต่อมาผู้ถูกร้องทราบทีหลังว่า นายสุรเชียรฯ แนะนำให้ คุณหญิงพจมานฯ ซื้อโดยได้ใช้ชื่อบุคคลอื่นถือ แต่จากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ติดต่อกับนายเสนาะ เทียนทอง ในการซื้อครั้งนี้จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องทราบถึงการซื้อครั้งนี้

๗. การโอนหุ้นให้บุคคลอื่นถือแทนในบางบริษัทรวมทั้งการเพิ่มทุนอันทำให้ผู้ถือหุ้นแทนมีหุ้นเพิ่มขึ้นได้ทำในช่วงที่ผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริหารของบริษัท เช่น กรณีบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด หรือในกรณีของบริษัท ชินวัตรฯ ก็ต้องทราบเพราะผู้ถูกร้องเป็นทั้งผู้ก่อตั้งบริษัทและกรรมการบริษัท ในช่วงที่มีการโอนหุ้นให้ผู้อื่นถือแทน และการเพิ่มทุนบริษัทซึ่งทำให้ผู้ถือหุ้นแทนถือหุ้นเพิ่มขึ้น

๘. แม้ผู้ถูกร้องอ้างว่า เลขานุการของผู้ถูกร้องและของกลุ่มสมรสเป็นผู้กรอกบัญชี ฯ แต่ในทางกฎหมาย ผู้ถูกร้องต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ผู้ถูกร้องอ้างไม่ได้ว่าเลขานุการไม่รู้หรือไม่เข้าใจในข้อกฎหมาย เมื่อไม่แน่ใจควรสอบถามกับสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อไม่สอบถามก็ต้องถือว่ารู้ และเข้าใจที่อ้างว่าแบบฟอร์มไม่มีช่องทรัพย์สินที่ผู้อื่นถือแทนอยู่ เลยไม่ได้กรอกก็อ้างไม่ได้ เลขานุการทั้งสองเป็นเลขานุการของผู้ถูกร้องและกลุ่มสมรสผู้ถูกร้องมานานต้องทราบดีถึงการทำธุรกิจของผู้ถูกร้อง และ/หรือกลุ่มสมรสที่มีการโอนหุ้นให้ผู้อื่นถือแทน ในกรณีของเลขานุการกลุ่มสมรสผู้ถูกร้องนั้น ได้ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้เก็บเอกสารหุ้นที่มีผู้อื่นถือแทนของกลุ่มสมรสทั้งหมด ในชั้นให้การแก้คณะกรรมการตรวจสอบ ฯ ผู้ถูกร้องให้ปากคำว่าไม่ทราบว่าบุคคลใกล้ชิดข้างต้นเป็นผู้ถือหุ้นแทน แต่ได้บอกว่ากลุ่มสมรสได้เก็บหลักฐานของผู้ถือหุ้นแทนแต่ไม่ทราบเป็นใครบ้าง ดังนั้นเมื่อกลุ่มสมรสส่งเอกสารเพื่อกรอกในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ไม่มีชื่อของผู้ถือหุ้นแทน ผู้ถูกร้องน่าจะซักถามว่าทำไมจึงไม่มี ยกเว้นผู้ถูกร้องเห็นด้วยกับการไม่แจ้งรายการหุ้นที่มีบุคคลอื่นถือแทน

๙. ตามที่ผู้ถูกร้องได้ยกหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรมขึ้นต่อสู้ว่า ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลกระทำการโดยสุจริต และในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ผู้ร้องจึงมีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ให้เห็นชัดแจ้งว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้น แต่เนื่องจากกรณีนี้ไม่ใช่ความผิดทางอาญา จึงไม่ได้ใช้กระบวนการพิสูจน์ความผิดทางอาญาว่าจะต้องมีหลักฐานอันปราศจากข้อสงสัยว่าผู้ถูกร้องได้กระทำความผิด แต่ความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ถือได้ว่าเป็นเรื่องความผิดทางวินัยของนักการเมือง จึงมีกระบวนการพิจารณาเป็นการเฉพาะเพื่อให้ได้หลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่ามีการกระทำความผิดมาตรา ๒๕๕ จริงในเรื่องนี้ถ้าเทียบเคียงความผิดทางวินัยของข้าราชการพลเรือนแล้ว เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามัวหมองก็ยังไม่ออกจากราชการได้ ตามมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนของการถอดถอนออกจากตำแหน่งนั้น รัฐธรรมนูญได้แบ่งออกเป็นกรณีที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาผู้ที่กระทำความผิดจะถูกถอดถอนโดยวุฒิสภาและถูกลงโทษทางอาญาโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ให้วุฒิสภาเป็นผู้ถอดถอนเนื่องจากการทุจริตต่อหน้าที่หรือการร่ำรวยผิดปกติ เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อต้องถูกถอดถอนก็ต้องให้สถาบันที่ได้รับเลือกจากประชาชนเป็นผู้ถอดถอนเป็นการลงโทษทางการเมืองและการลงโทษทางอาญาเป็นเรื่องของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่กรณีการถูกให้พ้นจากตำแหน่งโดยมาตรา ๒๕๕ ไม่ใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเรื่องวินัยหรือจริยธรรม จึงให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหุ้นของตน และ/หรือของกลุ่มสมรสที่ใช้ชื่อผู้อื่นถือแทน แต่ไม่แจ้งในบัญชี ฯ จึงถือว่าผู้ถูกร้อง จงใจปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ส่วนการให้พ้นจากตำแหน่งและการห้าม มิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นระยะเวลาห้าปีนั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง มาแล้วก่อนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวน จึงไม่ต้อง พิจารณาเรื่องการพ้นจากตำแหน่ง มีเพียงแต่การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นระยะเวลาห้าปี เท่านั้น ในเรื่องนี้วินิจฉัยว่า ห้ามมิให้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี คือตั้งแต่วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ทั้งนี้ เป็นไปตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ กรณีของนายประยุทธ์ มหากิจศิริ

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ